

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.

Str. Reg. Maria No. 38. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS

Str. Geln No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fei.

Mire jó a rádió?

Vaida bolgyminiszter, amint ismeretes, korrendeletben hívta fel a falvak figyelmét, hogy vásároljanak rádiót a falusi lakosság kulturális nevelése érdekében. Ez a hír az ország valamennyi lapjában vezető helyre került, a kérdést valamennyi sajtóorganum alaposan közelebbről, végülis körülbelül abban egyeztek meg az összes lapok, hogy igen beíves ötlet rádióval látni el a falvakat és így aránylag olcsó eszközzel hozzáférhetővé tenni számukra a kultúra és civilizáció haladásának főbb mozzanatait. Az „Universul”, amelynek szokása, hogy politikai ellenfeleit nemcsak akkor támadja, amikor igazsá van, hanem akkor is, amikor azoknak van igazuk, ma számban readkivül éles cikkben támadja a kormányt a falusi rádiók gondolatáért. Ez a polemika, amit most az „Universul” vezet fel, nem azért érdekes, mert a kormány a nemzeti parasztpártot, az „Universul” pedig a liberális pártot reprezentálja. És nem is azért érdekes, mert, hogy egy pronomszírozott ellenzéki lap támadja a kormányt egyik intézkedéséről. Ez önmagában véve természetesen, sőt hasznos is s akár ezer példát is lehetne felhozni arra, hogy minden kormányt nagyobb segítséget tud nyújtani az egészséges kritika és támadás, mint a kritikátlan tömjénezés.

Hogy megis érdemes foglalkozni ezzel a kérdéssel, annak az az oka, hogy ennél érdekesebb körképet nem minden nap talál az ember. Ha elhiszük ugyanis, hogy az „Universul” komolyan gondolta azt, amit ír, akkor nagyon szomorú dolgok derülnek ki a liberális szócsőről. Mert miért táj az „Universulnak”, hogy a falvak népe rádióhoz fog jutni? Táj először azért, mert ki fog vetni és aratni, ha a parasztnak rádiót fognak halgatni? Másodszor az azért, mert jelen, hogy a falusi parasztnak dolgozzék és azután menjen a kocsmaiba. Rádióra semmi szükség nincs.

A másik ok, amiért az „Universulnak” a rádió úgy táj, mert ha rádió van, nem lesz szükség elemi iskolákra, mezőgazdasági, ipariskolákra, templomra, kórházra, babákra, csendőrré, papokra, tanítókra, mert a kormány mindezeket a hivatalosokat majd a rádióval fogja akarai elvégeztetni. Mondhatná ugyan a lap azt is, hogy ezeknek a fent említett szerveknek is épen olyan szükségük van a rádióra, mint egy falat kenyérre, ehelyett azonban jobbnak látja a rádiót tisztességtelen konkurenciának beállítani, amelynek az volna a célja, hogy kivége a kegyeret a papnak, csendőrnek, tanítóknak és orvosnak a szájából.

Minden érvelés között a legérdekesebb a kormány szempont. Az „Universul” szerint a rádió az egész rádió-ügyből csak két tábornak lesz haszna. Az egyik aki a rádió szállítani, a másik, aki a rádiót megrendelni fogja. Vagyis az „Universul” el sem tudja képzelni, hogy Romániában egy olyan állami szállítás történetik, amely senkinek sem nyújt illegális keresetet. Nagyon szomorú az, hogy a liberális párt legtekintélyesebb organuma olyan halálosan biztos abban, hogy nálunk csak csalni lehet. Ha ezt a gondolatmenetet tovább folytatnánk, akkor ebből az következne, hogy a legjobb, ha az állam semmit se

csinál. Nem vásárol semmilyen anyagot nem épít utakat, vasutat, újakat, középületeket, mert ha ezt tenné, akkor nem azért teszi hogy egy meglévő igényt kielégítsen és a fejlődés tempójába belekapcsolódni igyekezzen, hanem azért, hogy valami kis kiadás mellekeresetbe juttassa tagjait.

Szó sincs róla, a politikai tapasztalatai után az Universulnak minden jogcíme megvan arra, hogy így gondolkoz-

zék. Kétségtelen, hogy nálunk nagyon is bevett szokás lett az állam bórén keresni. Még az is igaz, hogy az új roszim több-kevesebb embere sem tiszta ettől a szándéktól. El kell azonban ismerni azt, hogy a jelenlegi kormány már egy néhány ilyen készülő, sőt már nyíbeittott panamatervet keresztülhuzott és ezzel keresztülhuzta a könynyű keresetre áhító befolyásos politikuskok számításait.

Ilyen körülmények között nem kell hát félni a rádióval a falvakba való bevezetésétől. Lesz azért, aki megmunkálja a földet, legfeljebb kevesebbet fog ülni a falusi ember a kocsmaiban, a falusi nadragos emberek sem fogják élvezteni a rádió miatt a kenyérüket s meg lehet kockáztatni a rádió-apparátusok megvásárlását is anélkül, hogy ennél a vásárnál föltétlenül be kellene esapni az államot.

A németek elutasító álláspontja miatt teljes kudarccal végződött a jóvátételi szakértői konferencia

A németek hajlandók tovább tárgyalni. A konferencia kudarca kihatással lesz a locarnói politikára is. Hétfőre halasztották a plenáris ülést

Páris, április 19. Az esti lapok legtöbbje pesszimistikusan ír a jóvátételi szakértői konferenciáról. Az albizottság mai üléséről kiszivárgott hírek alapján sajnálattal állapítják meg, hogy a konferencia meghusultnak tekinthető.

Pontosan még nem tudja senki, mi történt az albizottság délutáni ülésén, de a jólinformáltak tudni veszik, hogy váratlanul úgy a hitelezői államok delegációi, mint a német kiküldöttek kijelentették, hogy megegyezésre nincs kilátás és nem áll módjukban közös tárgyalásokban továbbra is résztvenni.

Páris, április 19. A reggeli lapok elfogadhatatlannak tartják a német jóvátételi ellenjavaslatokat, mert azok elfogadása esetére semmimé marad a volt szövetséges hatalmak háborus kárainak megtérítésére. A sajtóorganumok csaknem kivétel nélkül éles támadásban részesítik a német delegációt az alacsony annuitási ajánlat miatt.

A Havas távirati iroda közlése szerint az albizottság ülése után hivatalosan közölték Joung amerikai delegátussal a konferencia amerikai elnökevel

hogy a németek elutasító választ adtak az annuitások felemelését célzó új javaslat beadására vonatkozó felhívásra. Az albizottság ezért bejelenti, hogy a német delegáció szakértői bizottsága további ülésein nem vesz részt.

A hitelezői hatalmak delegátusai ma is ülést tartanak, amelyen megállapítják, hogy a németek magatartása miatt vált lehetetlenné a szakértői konferencia további munkája.

A Matin közlése szerint a német delegáció csak abban az esetben lett volna hajlandó az annuitások emelésére, ha a szakértői konferencia delegátusai kormányai képviselőiben kilátásba helyezik azoknak a politikai ellenértekeknek nyújtását, amelyeket a német delegáció a jóvátétel kérdésének likvidálása után cserébe kíván a volt szövetséges hatalmaktól.

A berlini Wolff távirati iroda cáfolja a Havas távirati iroda hírére azt állítja, hogy a hír megtévesztésre készült. A tegnapi albizottsági ülésen mindössze annyi történt, hogy a dele-

gátusok nem tudtak megegyezésre jutni.

de a németek tovább hajlandók tárgyalni a kérdés megoldásáért.

Berlinben nyugodtan itélik meg a

helyzetet, de ugyanakkor elismerik, hogy a volt szövetséges hatalmak tényleg kifejezésre juttatták elégedetlenségüket amiatt, hogy a német delegáció az annuitások összegét Németország teherbíró és fizetőképességéhez mérte.

A francia lapok szerint Németország a danzigi korridor megszüntetését és gyarmatainak visszaadását követelte

Berlin, április 19. A lapok párisi közvetlen telefonbeszélgetéseik alapján a leglátározottabban megcáfolták azt a híradást, hogy Schacht birodalmi bankelnök a tegnapi albizottsági ülésen a danzigi korridor megszüntetését és bizonyos német gyarmatok visszaadását követelte volna. Beavatott helyről jövő információk alapján a sajtó leszögezni kívánja, hogy tegnap csak a B. annuitásokról folyt tárgyalás s nem felel meg a valóságnak, hogy a német delegáció politikumot akart volna belekeverni a gazdasági jellegű konferencia tárgyalási anyagába. Jólinformált helyen a leglátározottabban kijelentik, hogy politikai koncessziók követelése a konferencia egész folyamata alatt nem fordult elő és ilyen természetű kérdések nem is kerültek szóba.

A párisi déli lapok ezzel szemben most is azt hangoztatják, hogy a német fődelegátus megengedhetetlen politikai feltételeket szabott. Sajnálatosnak tartják a konferencia kudarcat, amely hatással lesz a locarnói politikára, sőt az egész jövőbeli német gazdasági helyzetre.

A lapok szerint az ellentétek áthidalhatatlanok és nincs mit tenni, el kell könyvelni a teljes eredménytelenséget.

A lapok híradása szerint különben a konferencia ma újra plenáris ülésre jön össze, de csak azért, hogy az eddigi eredményeket, illetve az eredménytelenséget jegyzőkönyvre vegyék. Lehetségesnek tartják azt is, hogy még további ülései is lesznek a konferenciának, amelyeken megszövegezik a kormányokhoz intézendő jelentéseket.

Berlin, április 19. Legújabb párisi hírszerint a konferencia tagjaihoz közel állók körében lehetségesnek tartják, hogy a konferencia szerteszaladása után

rövid idő múlva az érdekelt államok mégis megkísérik a megegyezést a szakértői bizottság eddigi munkájának eredményei alapján és nincs kizárva az sem, hogy albizottság utazik Berlinbe a német fizetőképesség megállapítására.

London, április 19. A „Times” mai számában rendkívül komolyan jelzi a helyzetet a párisi jóvátételi szakértői konferencián s utal arra, hogy amennyi a delegátusok a tizenkettedik órában nem tudnának megállapodásra jutni s az amerikaiak elutaznának, ez esetben beláthatatlan időn belül nem lehetne számitani a kérdés megoldására. A lap annak szükségességét hangoztatja, hogy a felek addig egyezzenek meg, amíg az amerikaiak még részt vesznek a tanácskozásokban, mert amennyiben ezt az alkalmat elvesztik, hasonló alkalom nem egyhamar fog adódni.

A „Daily Mail” „Ajánlat, melyet nem fogadhatunk el” címen cikkezik a német jóvátételi ellenjavaslatokról s természetesen tartja, hogy velük szemben a hitelezői hatalmak delegációi az elutasító álláspontjára helyezkedtek.

Berlin, április 19. A Wolff távirati iroda párisi tudósítójának közlése szerint a jóvátételi szakértői bizottság ma délelőttre tervezett plenáris ülésének megtartását hétfőre halasztották el.

Föl akarták robbantani a tuniszi olasz konzulátust. Rómából jelentik: A tuniszi olasz főkonzulátus ellen ismeretlen tettesek bombamerénylet követtek el. Emberéletben kár nem esett, pedig a robbanás olyan erős volt, hogy a konzulátus épületének fala megrepedt, a szomszédos házak ablakai pedig mind betörték.

H. G. Wells előadást tartott Berlinben a világbékéről és a Népszövetségről

(Berlin, április 20. Az Uj Kelet tud.) Az elmúlt évben a német fővárosban bizottság alakult abból a célból, hogy időnként fontosabb nemzetközi problémákról nagynevű férfiakat szólaltassanak meg. A kimáté tegnap H. G. Wells, a világhírű regényíró, történész és filozófus kérte föl egy előadás megtartására. Wells a világbékéről beszélt és azzal kezdte, hogy ő már 1914-ben, a háború kitörésekor kiadta a jelszót: Háborút a háború befejezése érdekében! Ugyanezt vallja ma is.

A háború borzalmai — folytatta — ráeszméltették arra, hogy a háború gondolata ellen a legteljesebb békeállapotban is, harcolni kell. A Kellogg-paktum a legtisztább illúzió. Tisztára azt a célt szolgálja, hogy a békét nyilatkozatokkal, konferenciákkal, lankáttal, vagy paktummal valósítsák meg. Ez azonban kevés ahhoz, hogy megteremtessék a világbéke, sokkal gyökeresebb változásokat igényel. Az emberek gondolkodását és érzését kell úgy szólni átfordalmasítani a világbéke jegyében. Ha az ember alaposan átolvassa a Kellogg-paktumot, önkénytelenül is arra a meggyőződésre kell jutnia, hogy ez a paktum semmi egyéb, mint a lényegbe vágó neizségek kijátszása. Hiszen elég rámutatni az utóbbi két esztendő egyre fokozódó fegyverkezésére. Nyugodtan állíthatja, hogy a Kellogg-paktum nem egyéb „szép semminél“.

H. G. Wells ezután a világbékét hirdető embereket és intézményeket kritizálta, majd áttért arra a tervre, amelyet könyveiben is erősen propagál, hogy a világ összes államai készüljenek fel egyetlen szövetségi állam megteremtésére az amerikai Egyesült Államok mintájára. Nem szabad internacionálisan gondolkodni azoknak, akik barátai annak a tervnek, hanem kozmopolitáknak, mert a cél csak ilyen mentalitással lesz elérhető. A hazafiság mai formája a modern idők egyik termelvénye és

nem nehéz újabb világnézettel felelelni. Ez az új világnézet lényegében nem más, mint az emberiség barátkozása. A demokrácia után logikailag csak ez következhetik.

Wells ezután a Népszövetséget kritizálta és ezek során a Wilson-koncepciót is. Elismerte, hogy az emberiség ma még nem érett meg a világbékére, de meg lehet érlelni az embereket, meg is kell és pedig a következő generáció érdekében. Az emberek mentalitását meg kell változtatni a történelemmel és a vallásokkal szemben. Az egyházaknak nem szabad paktumot kötniök az imperializmussal, mint ahogy az legutóbb a vatikáni egyezményei történt. A világ

békéért való mozgalmak még meg sem kezdődtek. Egyelőre csak úgynevezett világbéke-imákat mondtak. Ha azonban komolyan akarjuk a világbékét, akkor harcolnunk kell érte éppolyan szenvedélyes odaadással, mint ahogy azt a saját eszméikért a bolsevikiek és a fascisták teszik. Egyelőre a világ új báboruk elé megy. Ezt minden hatalmon lévő férfinak és minden szellemi kiválóságnak meg kell akadályoznia.

A hallgatóság között megjelent a német politikai és szellemi élet sok kitünősége, ott volt az angol követ és neje, Albert Einstein és mások. Az előadás után a Reichstag elnöke, Loebe köszönte meg Wells előadását. Loebe elnök közölte a közönséggel, hogy legközelebb a komité meghívására Titulescu, Románia akkreditált londoni követe, később pedig lord Churchill, a neves angol államférfi fog előadás: tartani.

Cyryll orosz nagyherceg leányát veszi el feleségül Boris bolgár király

Páris, április 19. A Havas távirati iroda brüsszeli tudósítója közli, hogy Boris bolgár király, aki a mai napot a belga fővárosban töltötte, a délelőtti folyamán koszorút helyezett el az ismeretlen katona síremlékére. A királyi pár ma este vacsorát adott Boris király tiszteletére, mely után a király a késő éjszakai órákban vonatra ült Köln felé.

Páris, április 19. Az Európa Presse je-

lentése szerint bolgár hivatalos helyről érdeklődtek Cyryll orosz nagyhercegnél, hogy hajlandó lenne-e leányát Boris bolgár cárhoz férjhezadni. A nagyhercegi család a távirati iroda értesülése szerint nem idegenkedik a házassági tervtől s így lehetséges, hogy a házasság rövidesen létrejön annál is inkább, mert a leendő jegyesek között nem áll fenn a vallási különbözőség sem.

Gumiból készült utburkolati anyaggal kísérletezik London mérnöki hivatala

London, április 19. Az angol főváros mérnöki hivatala London egyik legforgalmasabb utvonala új utburkolati anyaggal kísérletezik. Az új anyag szorosan egymásmellé helyezett gummikocakból áll. Ez az utburkolat az eddigi megállapítások szerint a forgalom okozta rázkódások ötven-hetven százalékát elnyeli és ezáltal az utvonala mentén emelt épületek kevesebbet szenvednek. További előnye a gummikocak burkolati anyagnak, hogy általában rugékonysággal fogva kevesebb nyomást gyakorol s ez az általában így kevésbé súlyos. Az is előnye az új burkolatnak, hogy élettartama hosszabb, mint bármely más burkolat. Szakértők kiszámították, hogy a gummikocak burkolat negyven évig erősforgalmu utvonalaikon is használható állapotban marad, míg az aszfaltot négy-nyolc, a faburkolatot tíz-tizenkettő és a gránitkocakot

huszéves használat után cserélni kell. Egyetlen hátránya az új burkolati anyagnak, hogy ma még drága, négyzet yardja mintegy négy font sterlingbe kerül. Ha sikerülne az előállítás költséget valamiképpen redukálni, bizonyos, hogy az összes világvárosok nagyforgalmu utvonalaikon ezt az utburkolási anyagot vezetnék be.

MEGNYILT!

A Nagyvárodtól előnyös és ismert GROSZ-féle orh. kóser étterem tulajdonosa Temesváron a L. yodsor 11. sz. alatt újonnan alakított, modern higiénával berendezett ud. ar. helyiségében fiókot nyitott.

Olcso abonoma! Lakodalmak és bankettek rendezését vállalja! — Kóser hűvös italok és pázsás kávé kapható! Az étterem a gyárvárosi Rabbínatus felügyelete alatt áll.

Temesvár Llyodsor 11. sz. Nagyvárad Zöldfa-ucca 10.

Szépségápolás! Hölgyfodrászat!

Hajszálak és szemölcsök végleges kiirtása, ráncos, miteszeres, szeplős arcok rendezése a műtermemben, vagy otthoni kurámmal. Hajvágás, ondoálás stb. Ingyen tanácsadás! „Mergó“-szalon Braşov, Fötér, Virágsor 14., 1. emelet

Fehér fogak

minden arcot vonzóvá és széppé tesznek, gyakran már a pompásan üdítő Chlorodont-fogpászta egyezteté használatát után. A fogak rövid használatát után gyönyörű elefántcsontfénnyben ragyognak, különben ha a tisztításhoz külön erre a célra készített fogazatos szőrtű Chlorodont-fogkefével használjuk. A fogak közé szorult rothadó ételmaradékok, melyek a kellemetlen szájíz okozzák, ezzel a fogkefével alaposan eltávolíthatók. Kísérlelje meg egy tubus fogkrémmel.

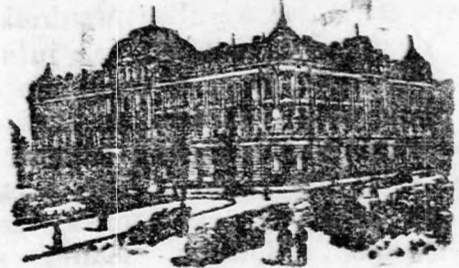
Chlorodont-fogpászta, -fogkefe és -szájvíz mindenütt kapható. Csak kék-fehér-szöld színű csomagolásban „Chlorodont“ felirattal valódi.

EGYESÜLETI ÉLET

Sómértánedélután. A közöshajnak engedve, a eluji sómérok megint táncelőutánt rendeznek. A tágas és imponáns sómérotthonban, mely ugyszólván a kolozsvári zsidó ifjuság legideálisabb szórakozó helye, nagyban folytak az előkészületek, tervezgetések, hogy a tavaszi idő dacára is, minden szórakozni és táncolni vágyó ifju hölgy és fiatalember ki legyen elégítve. Számos meglepetések és mókák fogják az ottlévők jókedélyt agysejtjeit irritálni. Az éhezéket a gazdag, de nem drága buffet, a szenvedélyes táncosokat pedig a kis teremben elhelyezett kitérő gramofon fogja a szünetek alatt is táncra perdíteni. A sómértánedélután, vasárnap, 21-én d. n. 5 órakor veszi kezdetét a Cal. Vistoriei 59. (autómegálló) alatt levő sómérotthon összes termeiben.

A dési cionista helyiesoport politikai vacsorája. A dési cionista helyiesoport vasárnap este a „Nagyfa“ vendéglőben társas vacsorát rendez, amelyre az összes frakciók képviselőit kaptak meghívót. A vacsora célja, hogy a peszeachi félünnepok alatt megtartandó hitközségi tisztújító ülésén lehetőleg egyöntetűen lépjen fel a város cionista zsidósága. A vacsora iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A kolozsvári csoport kiküldöttökkel fogja képviselnie magát.

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. — Főrdőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasótere más fodrászműhely. Bár-Buffer.

Rendkívül leszállított szobaárak!

Hirdessen az Uj Kele ben

Butor

vásárlás bizalom dolga
Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat
Marosvásárhelyre
(Tg. Mures) és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt, hatalmas raktárák.
Büsendorfer, Stingi, Wirth, Hoffmann
zongora és planinó
gyárak képvisellete.

Hitteli ópca egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Ujonnán bevezetett szőnyeg- és takaró osztály:

Tornai szőnyegek, a legszindusabb min-tákkal, a legjobb minőségben és elképzelhetetlenül szolid árakkal.

Mielőtt szőnyeget vásárol, tekintse meg a

GROMEN és HERBERT

cég gyári lerakatát Cluj, Regele Ferdinand 13.

A cég neve garantálja a minőséget!

Teit már

(Satum Kelet tud nyuló szá minden n cíóját. A tulszárny cíokai“.

A bész-dóság a mutatata. latok és tek. Mine hogy a sz uem tud ságtalan nem foglal ket. Jól ha uek a ha hət elejé tagja ért hogy Teit elierében mari rabl uosákozni tur nagy bak má rőe, hogy velés rejli oyanok le nem fogad

Weisz J tagja, ny rolyba, ho dakoja m rabbi négy teléseit, a békeditált saillasi bék meoggyezé képest. A előtt elvi k

1. Köve rezetőség részben as azonban k rülihetnek
2. A mi tevezeteség tagjai askenáz p három éoe helyet a h jeienti, hog vannak zá
3. A hit csak olyan az ő felfog folytatnak

Ezek vo lyek nyilván szolgálni, zetését ör szenyeyesel Teitelbaum meg a ha telkét azt a hitközség Chaimnak tás körül geit, ami rint is má fordítottat meszetesen gyon érde lehet elköi len pártna választási költségekk az ősszegu

A nagyk megdöbben

Gye

Teitelbaum Joel hajlandó lemondani a szatmári rabbiságról... ha teljesítik feltételeit

Milliók hadisarc. Konfliktus a bész-din ítélet és egy miniszteri rendeikezés körül

(Satmar-Szatmár, április 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tengerikigyóvá nyúló szatmári hitközségi botrány majd minden nap megtermi a maga szenzációját. A tegnapi kipattant ügy azonban túlszárnyalja az összes eddigi „szenzációkat”.

A bész-din ítélete óta a szatmári zsidóság a megbolygatott méhkas képét mutatta. Forrtak és kavargtak az indulatok és megnyilatkozási formát kerestek. Mindenki előtt nyilvánvaló volt, hogy a szatmári zsidóság óriási többsége nem tud belenyugodni a bész-din igazságtalan ítéletébe és hogy Teitelbaum Joel nem foglathatja el a neki ítelt rabbiságot. Jól látta ezt a chaszidpárt is és ennek a hangulatnak tudható be, hogy e hét elején a hitközség néhány vezető tagja értesítést kapott Nagykárolyból, hogy Teitelbaum Joel bizonyos feltételek ellenében hajlandó lemondani a szatmári rabbiallásról és kész tárgyalásokba bocsátkozni a hitközségi vezetőséggel. A hír nagy örömet keltett, bár az óvatosabbak már az első pillanathon tartottak rá, hogy az ajánlat mögött valami cselvetés rejlik és Teitelbaum Joel feltételei olyanok lesznek, amelyeket a hitközség nem fogadhat el.

A károlyi békédiktátum

Weisz Jenő, a hitközség egyik vezető tagja, nyomban le is utazott Nagykárolyba, hogy magától Teitelbaumtól tudakolja meg a feltételeket. A nagykárolyi rabbi négy pontban foglalta össze követeléseit, amelyek egy győztes hadvezér békédiktátumához hasonlítanak. A versaillesi békeszerződés enyhe és jóindulatú megegyezés ezekhez a békéfeltételekhez képest. A nagykárolyi főrabbi mindenképp elvi követeléseket állított fel:

1. Követeli, hogy a megválasztandó új vezetőség felelősségen chaszidokból, felelősségen askenázokból álljon. A chaszidok azonban kizárólag az ő „klauz”-ából kerülhetnek ki.
2. A minisztérium által a választások levezetésére kinevezett interimáris bizottság tagjai, amely magában foglalja az askenáz párt legkiválóbb vezetőembereit, három éven keresztül nem foglalhatnak helyet a hitközség vezetőségében. Ez azt jelenti, hogy az askenázok három évig ki vannak zárva a hitközség vezetéséből.
3. A hitközség vezetőségében a jövőben csak olyan emberek vehetnek részt, akik az ő felfogása szerinti vallásos életmódot folytatnak.

Milliók hadisarc

Ezek volnának az elvi feltételek, amelyek nyilvánvalóan azt a célt kívánják szolgálni, hogy a szatmári hitközség vezetését örök időkre Teitelbaum Joel legszűkebb hívei tartsák a kezükben. Teitelbaum Joel azonban nem feledkezett meg a hadisarcokról sem. Negyedik feltételként azt a követelést állította fel, hogy a hitközség vezetősége térítse meg Freund Chaimnak és pártjának a rabbiválasztás körül eddig felmerült összes költségeit, ami a legoptimistább számítás szerint is másfélmillió lejre rug. Hogy mire fordították ezek a költségek, arról természetesen részletezés nincs, de nagyon érdekes volna megtudni, miképpen lehet elkölteni egy rabbiválasztásra egyetlen pártnak közel kétfélmillió lejt, mert a választási plakátok és röpiratok, a kocsiköltségekkel együtt sem teheti ki ennek az összegnek századrészét sem.

Eredménytelen tárgyalások

A nagykárolyi békédiktátum érthető megdöbbenést keletkezett a szatmári zsidóság

körében. Mindenütt felháborodással tárgyalták az esetet. Az általános vélemény az volt, hogy még csak válaszolni sem szabad ilyen megalázó és az egész hitközséget játékszerre alacsonyító feltételekre. A hitközség vezetősége azonban kerülni akarván még a látszatát is annak, hogy a felajánlott békejobbót nem fogadja el, elhatározta, hogy egy tárgyalóbizottságot küld ki Nagykárolyba, abból a célból, hogy megkíséreljék Teitelbaum Joelt észszerű álláspontra bírni. A bizottság, amelynek tagjai Guth Sándor, Spiegel Dávid, Willinger Adolf, Rosenberg Sámuel és Weisz Jenő voltak, csütörtök délután ki is utazott Nagykárolyba, azonban teljesen eredménytelenül, mert Teitelbaum Joel változatlanul fentarotta összes feltételeit. Amikor a hadisarc pon-

tos nagysága felől érdeklődtek Teitelbaum mély hallgatásba burkolózott és kijelentett, hogy ezt Freund Chaim fogja közölni velük és egyébként is minden tekintetben forduljanak csak bizalommal Freund Chaimhoz, mert amit Freund tesz, azzal ő egyetért.

A bizottság tagjai azzal a szilárd meggyőződéssel tértek vissza Nagykárolyból, hogy teljesen céltalan a tárgyalások további folytatása, mert ezekbe a feltételekbe a hitközség soha semmilyen körülmények között bele nem mehet. Általában azt hiszik, hogy a békeajánlat nem is volt komoly és csupán az volt a célja, hogy közvetlenül a választások előtt zavart keltsen és elterelje a hitközségi vezetőség figyelmét a választási propagandától.

Ki fogja levezetni a hitközségi választásokat

A szatmári hitközségi botránynak tegnapi egy másik szenzációja is támadt. Tudvalevő, hogy a kultuszminisztérium a hitközségi választások lefolytatására egy tízenöttagú interimáris bizottságot delegált. A bész-din a miniszteri rendelet ellenére egy másik bizottságot nevezett ki a választások lefolytatására. A tegnapi nap folyamán Frankl Mihály

az interimáris bizottság elnöke, hivatalos átíratot kapott dr. Dobosi Endre prefektustól, amelyben a prefektus a miniszteri rendeletre való hivatkozással felszólítja Franklt, hogy huszonnégy órán belül tegyen jelentést arról, megtette-e a szükséges lépéseket a miniszteri intézkedés foganatosítására, annál is inkább, mert az interimáris bizottság

mandátuma május 1-én lejár, amikor a hitközség vezetését már az újonnan választott tisztikarnak kell átvennie. Dobosi prefektus átírata élen dilemma elé állította az interimáris bizottságot, mert nyilvánvaló, hogy a bész-din ítélete szövege ellentétben áll a már korábban hozott miniszteri intézkedésekkel.

Még a tegnapi nap folyamán Frankl Mihály és Guth Sándor vezetésével alakult egy bizottság utazott le a halmi főrabbihoz, mint a bész-din elnökéhez, akik arra kérték, hogy adjon irásos utasítást, hogy ezután melyik választási bizottság vegesse a választásokat. A halmi tanácskozás rendkívül izgatott lefolyású volt és élenken megvitaták azokat a következményeket, amelyekkel a miniszteri rendelet fúgigálása járhat.

Végül is a halmi rabbi vasárnapig haladékot kért a delegációtól, hogy addig Besztercétől utasítást kérjen a további tennivalók felől. A delegáció a kért haladékot megadta és most Szatmáron Általános érdeklődéssel várják a besztercei iroda választását.

Egy cájola

Itt említjük meg, hogy a besztercei iroda részéről Spitz Mayer a Keleti Újság mai számában egy nyilatkozatot közölt, amelyben a Frankl-kávé és Beck-kávé közötti harerről szóló tudósításunk állításait igyekszik megcáfolni. Ugyanezt a nyilatkozatot a mai napon mi is megkaptuk. Természetesen mandátumunk sem kell, hogy cikkünk állításait minden tekintetben fentartjuk, annál is inkább, mert erre vonatkozólag am elegendő bizonyítékok kezünk között vannak.

Heti harminchat órára akarják csökkenteni a magántisztviselők munkaidejét

A Munkaügyi Hivatal javaslata, Németországban öt és félmillió magántisztviselő él

Genf, április 19. A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal a jövő hónap elején fog foglalkozni a magánalkalmazottak munkaidejének kérdésével. A hivatal már jórésben visszakapta azokat a kérdőíveket, amiket a Népszövetséghez tartozó államok kormányaihoz intézett eb-

ben a kérdésben. A feleletekből meg lehet állapítani, hogy Németországban öt és félmillió alkalmazottat érint ez a probléma. Franciaországban 2,6 milliót, Nagybritanniában kétfélmilliót. A jelentés, amit a konferencia elé terjesztenek, szintén elkészült. Ebből

kiderül, hogy a legtöbb országban a magántisztviselők munkaideje heti negyvennyolc órában van megállapítva. A Munkaügyi Hivatal javaslata azt a munkaidőt csökkenti a heti harminchat órára.

Feltűnően enyhe ítélettel sújtották a bricenii leányvetkőztetési botrány hőst

Két évre rendeikezési állományba helyezték az orvosi vizsgálatot rendező szolgabíró. Az ügyész aktái megfeneklettek az igazságügyminisztériumban

(Cluj-Kolozsvár, április 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tulságosan hosszú ideig tartó vizsgálat után, tegnap meghozták az ítéletet a szégyenletes bricenii botrány ügyében. Emlékeztetés, hogy ebben a kis beszarabiai városkában hetek kel ezelőtt a zsidó kulturiga bálján éjjel egyórákor megjelent a szolgabíró, az ügyész és az orvos, akik azon a címen, hogy a bál kommunista jellegű és hogy a közönség immorális célokra tilt össze, három leányt az egyik oldaltárembe vezettek és ott egészségügyi vizsgálatnak vetették alá.

A Zsidó Parlamenti Klub erőyes intervenciójára megindult a vizsgálat a példátlan leányvetkőztetés ügyében, de ez a vizsgálat hamarosan tengerikigyóvá nőtte ki magát. A belügyminisztérium Starrak Hugó Viktor közigazgatói vezérfelügyelőt küldte ki Bricenibe a ki kihallgatta Hoelung szolgabíró, a

botrány hőst. A szolgabíró azzal védekezett, hogy az ügyész utasítására cselekedett és így az akták az igazságügyminisztérium utasítására keveredtek, a honnan még ma sem kerültek elő.

A Zsidó Parlamenti Klub újbóli intervenciójára azonban a belügyminisztérium a szolgabíró ellen lefolytatta a fegyelmi eljárást. A fegyelmi eljárásban a vádat Starrak közigazgatási vezérfelügyelő képviselte, a vádlottat Avram belügyminiszteri igazgató védte, a fegyelmi bíróság elnöke Marinescu belügyi államtitkár, tagjai: Jonescu vezérigazgató és a bukaresti ítélőtábla egyik bírója voltak. Hosszas tárgyalás után a fegyelmi bíróság az ügyészt két évre rendeikezési állományba helyezte. Az ítélet ellen felelősebb lehet a legfelsőbb közigazgatási bírósághoz, úgy, hogy a szolgabírónak reménye lehet arra, hogy a feltűnően enyhe ítéletet még továbbra

is enyhíteni fogják.

A fegyelmi bíróság Hólete sehogysem áll arányban a szolgabíró vétkével. Az ítélet mindössze csak azt jelenti, hogy két évig nem vállalhat közhivatalt, fizetése azonban jár neki és így kellemes szabadsága lesz, amely idő alatt alkalmas lesz majd újabb orvosi vizsgálatokat rendezni. Az ország zsidó közvéleménye elvárta volna, hogy a magáról megfellelkezett szolgabírórt eltávolítsák állásából.

Még különösebb az ügyésznek az esete akinek aktái, mint fentebb említettük, egyszerűen megfeneklettek az igazságügyminisztériumban. Állítólag az ügyész érdekében bizonyos körök óriási erőfeszítéseket fejtenek ki és ennek köszönhető, hogy a vizsgálat feltűnően lassan halad.

Gyermeknek egészség, anyának boldogság a Höfer hintőpor, krém és szappan

Rendtvörvénynt készít elő a kormány

Még a jelenlegi ülészakon megszavazzák a boisevizmus és anarkizmus elleni törvényjavaslatot

Bukarest, április 19. Az „Adeverul” értesülése szerint a kormány a rendet veszélyeztető mozgalmak ellen törvényalkotásra készül, mert a boisevizmus, anarchizmus terrorja ellen az állami rendet hatályosabb védelemben kell ré-

szesíteni, mint amennyire a Marzescu-féle törvény jelenleg módot nyújt.

A Marzescu-féle törvény egyszerű módosítása kormánykörök véleménye szerint nem is lenne elegendő ezért most tanulmányozzák az olasz, német és cseh-

szlovák hasonló törvényalkotásokat, melyeket az ország viszonyaira alkalmaznak majd át. A kérdés megfelelő tanulmányozása után ezt a javaslatot is a jelenlegi ülészakon fogják megszavaztatni.

Nyilvánosságra hozták a közigazgatási reformjavaslatot

A törvényjavaslat a teljes decentralizáció elvén épül fel

(Bucuresti-Bukarest, április 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közigazgatási törvény tervezetét ma nyilvánosságra hozták és szétosztották a törvényhozótestületek tagjai között. A javaslat a jelenlegi ülészakon elé kerül megszavazás végett.

Mirto államtitkár megbízást nyert az esetleges módosító javaslatok felülvizsgálására, de a tervezet előterjesztendő végleges formáját Maniu miniszterelnök, Vaída belügyminiszter és Mirto belügyi alminiszter együttes bizottsági munkája révén alkotják meg.

A nyilvánosságra hozott előzetes tervezet megküldik az összes pártok vezetésének is.

A közigazgatási törvény előzetes tervezete hatszáz paragrafust ölel fel. A törvényjavaslat indokolása a Monitorul Oficialban nyolc oldalt foglal magában. Ezt a bevezetőt a javaslat előkészítői Stere, Paul Negulescu, Romulus Boila és Alexianu professzorok írták alá. Az indokolás fő alkotmányjogi elméleti okfejtést foglal magában, majd hivatkozik az

egy-államok gyakorlati példáira. Maga a javaslat a teljes decentralizáció elvén épül fel. Az új törvényjavaslat adminisztratív szempontból az egyes közigazgatási egységeket hierarchikus sorrendben így osztja fel: 1. falu, 2. falusi, vagy városi község, 3. törvényhatósági joggal felruházott város és megye, 4. kerület. A kerületnek az élén egy minisztériumi igazgató áll.

A javaslat főbb pontjaira még visszatérünk.

A kisantant államai az idén is megrendezik repülőversenyüket

Május 20-án nyílik meg a kisantant konferencia Belgrádban

Bukarest, április 20. A kisantant államai és Lengyelország az idén is megrendezik katonai repülőversenyüket, amely a nyáron fog lezajlani. A versenyen csak együléses vadászgépekkel lehet startolni.

A jugoszláv repülők három Devoitin francia géppel indulnak, amelyeket Stérier és Petrovics zsemuni repülőgépgyárában készítenek. A másik három gép csehszlovákiai Avia gyártmány. Románia három Njepoi és három Devoitin

géppel, Csehszlovákia három Aero-géppel, Lengyelország pedig hat Blenot-Spad géppel indul. Az első díj 300.000 lej, a második 200.000, a harmadik 100 ezer és a negyedik 50.000 lej.

A repülők Bukarestben startolnak és Belgrádon, Prágán, Varsón keresztül térnek vissza Bukarestbe.

Belgrádból jelentik: A kisantant külügyminiszterei között megegyezés jött létre, hogy a legközelebbi kisantantkonferenciát Belgrádban és Zágrádban tartják meg.

A külügyminiszterek május 20-án ülnek össze Belgrádban és az első napon a fővárosban fognak tanácskozni. A tervek szerint másnap a delegátusok Zágrádba utaznak és a horvát fővárosban folytatják tanácskozásait.

A konferencia napirendjét még nem állapították meg és erre csak a konferenciát megelőző tanácskozásokon kerül sor.

Megszakadtak a bértárgyalások a marosvölgyi munkások és munkaadók között

A fűrésztelepek igazgatóságai a munkások követeléseit teljes egészében elvetették. Sztrájkolni fog nyolcezer munkás

(Tg.-Mures-Marosvásárhely, április 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amint az Uj Kelet azt már jelentette, a marosvásárhelyi munkaügyi inspektorátuson április 19-én folytatódott a tárgyalások a marosmenti fűrésztelepek igazgatóságai és a munkások delegátusai között. A tárgyalások már három héttel ezelőtt megindultak, de technikai okokból azokat minden alkalommal elhalasztották. Pénteken végül kezdetüket vették a tárgyalások a két fél között. A munkaadók részéről a vállalatok néhány igazgatója volt jelen dr. Lakatos Sándor vezetésével, míg a munkások 52 tagú delegációját Sohó Sándor szakszervezeti titkár vezette.

A tárgyalások során, mint ismeretes, a munkások 20-30 százalékos béremelést, a nyolcórás munkaidőnek az összes telepeken télen-nyáron való bevezetését, a munkások részére az egyes fűrésztelepeken higiénikus lakóházak, fürdők és olcsó elemiszer kávéházak felállítását, a bizalmiférfi rendszer elismerését és még néhány pontban összefoglalt egyéb követeléseket támasztottak.

A tárgyalások elején a munkások és munkaadók közti tárgyalások helyes mederben folytak. Eleinte a munkaadók álláspontja az volt, hogy a nyolcórás munkaidőt nem akceptálják, mert a fű-

résztelepek munkája szezonmunka, melyre a nyolcórás munkaidőről szóló törvény nem alkalmazható. A ma folytatódott tárgyalásokon azonban a helyzet komplikálódott, mert a munkaadók mereven elzárkóztak nemcsak a nyolcórás munkaidő megadásától, de lényegében sem voltak hajlandók a kollektív szerződések jogosságát elismerni. Dr. Lakatos Sándor kijelentette, hogy a vállalatok csak a munkásokkal egyénenként hajlandók szerződést kötni, de a kollektív szerződés gondolatát nem veszi tudomásul. A munkaadók bizottsága az egyes telepek belátására bizza a fürdők és munkásepiletek, valamint a kávéházak felállítását. Nem hajlandók a telepek igazgatóságai megadni a nyolc órai munkaidőt és a béremelés kérdésével kapcsolatban olyan minimális ajánlatot tettek, melyet a munkásság képviselői teljes egészükben elvetettek.

A tárgyalások hosszas és szenvedélyes viták közepette reggel 8 órától este 8 óráig folytak rövid megszakítással. A tárgyalások így megszakítottaknak tekinthetők és a munkásságnak a munkaügyi inspektor szabadkezet adott a továbbiakra. A tárgyalások megszakadására rendkívül nagyjelentőségű esemény, mert a marosvölgyi munkásság száma meghaladja a 8 ezret és abban az esetben, ha a munkakonfliktus a végső pontig fejlődik, olyan nagyarányú sztrájkra van kilátás, melyhez hasonló már évek óta nem volt Romániában. A munkaadók véleménye szerint azonban a munkásság helyzete nem engedi meg a sztrájkot — a merev álláspont is valószínűleg ennek a körülménynek a tudatában magyarázható meg — és a munkások keresni fogják a közeledést az egyénenként való le szerződésre. A munkások álláspontjukat még nem hozták nyilvánosságra.

Első Erdélyi Orth. Zsidó Fiuinternátus!!

Szeptember elsején nyílik meg Oradean-Nagyváradon az Első Erdélyi **א.ת.מ.כ.א.** Fiuinternátus. — Szigoruan vallásos, családi nevelés. — Állandó tanári felügyelet. — Elsőrendű és olcsó ellátás. — Komoly érdeklődőknek prospektust küldök. **LEITNER MIKSA** Oradea-Nagyvárad, Strada Avram Jancu 2.

Uj könyvek

(Szépirodalom)

Arlen: Ifjú szerelmesek	ára 204 lei
Benedek Marcell: Hamlet tanár ur	108
Anet Claude: A tulsó parton	153
Cherbulicov: Holdenis Meta	102
Delmont: Város a tenger alatt	190
Dekobra: Guruló Vénusz	136
Erdős René: Pandy György ifjusága	204
Roland Dorgeles: A szent Louis Hemon: Az ökölvívó	187
Locke: Uri csavargó	136
Mathersy Helén („Jön a rozson át” szerzője): Győzelmes Vénusz	170
Courths Mahler: Szind Dóra	25
Oppenheim: Kalandorok és milliárdosok	68
Romain Rolland: Mahatma Gandhi	25
Sási Sándor: Hanna nagy utja	102
Sardou Victoria: Teodora	119
Strindberg: Az apa; Pajtások; Julia kisasszony	102
Wassermann: A lángész	156
	255

Uj utakon

Markovics Rodion: Szibériai garnizon	ára 160 lei
Paleologue: Eugeniacsászárno vallomásai	160
Benoit: Szerelmes elleneségek	160

Szép Ernő: Jó nő. (Legújabb költemények). Ára 102 lei.

Dosztojevszkij özvegyének emlékiratai

A legérdekesebb regénnyel vetteknek ezek az írások, amelyekben a nagy orosz író felesége feltárja előttünk Dosztojevszkij mindennapi életét, írói műhelyét és mindent, ami a költő rajongóit érdekelheti. Ára két kötetben 408 lei.

Wallace: Erőszak	ára 221 lei
Wallace: A dilettáns gonosztevő	153
Wallace: A halálangyala	163

Gárdonyi Géza műveinek gyűjteményes kiadása:

Dávidkáné	ára 136 lei
Faisi verebek	136
Pöhölyék	136
Bor	102
Fehér Anna	102

Palle: 44 nap alatt a föld körül. (Egy cserkészfiú utazása). Ára 136 lei.

Népszerű tudományos művek:

Mi a Rádió	ára 20 lei
Renan: Evangelium	289
A keresztény egyház	272
Mencken: A nők védelmében. (Házasság, szerelem stb. eldítéletmentes vizsgálása ez a sziporkázóan őletes könyv). Ára füzve 149, kötve 204 lei.	
Raul France: Az örök erdő. (Vonzó erdei séták kapcsán az ember és társadalom örök problémáját világítja meg a világhírű tudós). Ára 170 lei.	

Molnár Antal legújabb zenekönyvei:
Zenekultura — ára 187 lei
Jazz-band — 119

Schidlof: Spanyol nyelv-tan	ára 272 lei
Lingua: Spanyol-magyar szótár	122
Complette spanyol szótár	272

Kaphatók az Uj Kelet könyv-osztályában.

Fordulat előtt az angol politika

Az angol politika hadállásai a májusi választások előtt. Lloyd George előnyomulása

London, április 19. A nagy angol választási gépezet összes kerekai megindultak. Május végén Nagy-Britannia sokmillió választója s még többmillió választónője el fogja dönteni azt a — különben máris eldöntött — kérdést, hogy a kormány továbbra is a konzervatív párt kissé megtépett lobogója alatt haladjon-e tovább.

Az elmúlt hétéves öt időközi választás volt Angliában és ezek már izelítőt adtak az eljövendő általános választásokból. A konzervatív párt ezeken az időközi választásokon súlyos vereséget szenvedett, amelynek eredményeképpen

munkaspártiak és liberálisok egyre határozottabban bíznak abban, hogy a májusi választások végkép kicsavarják Baldwin kezéből a hatalmat.

De az ellenzék optimizmusánál színte jellemzőbb a kormánypárt megdöbbenése. Hiszen az említett öt választókörületben a konzervatívokra esett szavazatok száma 72.551-ről 47.187-re csökkent, míg a liberálisoké 28.713-ról 39.172-re emelkedett s még a munkaspárté is, mely csupán négy körületben állított jelöltet, 33.075-ről 37.927-re ugrott fel. East Toxteth, amely ötven év óta konzervatívokat választott, szígyenletesen kis szavazattöbbséggel maradt Baldwinék birtokában, a többi körületek pedig majdnem teljesen elvesztek. Ilyen körülmények között bizonyosra vehető, hogy a lakosságnak minden országban föllelhető semleges része Angliában is a valószínű győzteshez fog csatlakozni és az a valószínű győztes semmiesetre sem a konzervatív párt.

Mi okozta a konzervatívoknak ezt a majdnem katasztrófális népszerűtlenséget? Az angol költségvetés számai és a munkanélküliség öt év óta egymillióval emelkedő hadserege pontosan megadják a választ erre a kérdésre. Az 1924 évi munkaspárti kormány költségvetésével szemben a Baldwin-kormány alatt az állami apparátus módfelett megrágult. Baldwin kormányzásának első évében a hadügyi kiadások 110 millió font sterlingről 120 millióra emelkedtek.

A két ellenzéki párt évek óta hangosztatja, hogy a hadügyi kiadások csökkentése nemcsak Anglia, hanem a világéle érdekében is elkerülhetetlenül szükséges.

Ma már a hadügyi kiadások előirányzata valóban „csak” 112.6 millió font sterling — 100 milliárd lej — de ez a csökkentett tétel még mindig 15 perccel nagyobb, mint a munkáskormány hadügyi büdzséje. A konzervatív párt sok kitűnő képviselője maga is a legelősebben támadta a kormányt, mert a hadügyi kiadások 35 százaléka a flottára esik, míg az évek óta sürgetett légi szolgálatra évenként mindössze 15 millió font sterlinget fordítanak. Lloyd George választási propagandájában általános pacifizmusa mellett elég sűrűn hangoztatja, hogy az egész hadügyi költségvetést csökkenteni kell, de a légi szolgálat kiépítése mulhatatlanul szükséges.

A konzervatív párt régi egysége már a múlté. A háború befejezése után az angol gazda leghevebb támogatója volt a konzervatívoknak. A mezőgazdasági termékek ára felfelé ment, a föld ára emelkedett s az angol gazda sokkal kitűnőbb

viszonyok között áll, mint társai a kontinensen. Ennek a boldog korszaknak ma vége szakadt. Az agráriusok kezdik észrevenni, hogy „safe guarding” jelszó alatt az angol konzervatív párt egymástól valószínűleg meg a védvamos politikát, — mert az angol ipari vármok ma jóval magasabbak, mint az európai ipari államok vármjai, — ezzel szemben pedig a konzervatív kormány majdnem minden nap azt hangoztatja, hogy a mezőgazdasági vármok életbeléptetésére gondolni sem lehet.

Ez a gazdasági politika az angol mezőgazdák körében a legnagyobb mértékben irítpatikussá tette a konzervatív pártot

Az agráriusok szavazatait Baldwin végkép és visszavonhatatlanul elvesztette. Lloyd George kitűnő politikai érzékkel észrevette ezt a változást és agrárius programja már szállítja a belépőjegyet a gazdáknak a liberális pártba.

Az angol külpolitika a mai relativ nyugalmában a közvélemény egész figyelmébe az egyre égetőbbé váló belpolitikai kérdések felé fordul. Az általános ipari válság és a munkanélküliség kérdésével nemrégiben három oldalról is behatóan foglalkoztak. Az ipari békekonferencia első jelentésében megállapította, hogy a tőke és a munka szembenállását csupán radikális eszközökkel lehet kikü-

szöbbséget: *racionálisítani kell a termelést szükség esetén állami kényszerrel.*

nagy állami hitelekkel kell adni az iparnak s az angol kiviteli politikát egészen új alapokra kell fektetni. Az 1924-ben kinevezett Balfour-bizottság hatalmas hatkötetes munkában ugyancsak ezzel a kérdéssel foglalkozik s nagyjában ő is a racionalizálás mellett foglal állást. Politikumot, gyors és csábítóan csengő javaslatokat azonban e nagyszabású gazdasági vitába a „walesi boszorkánymester” Lloyd George dobott, amikor kiadta a jelszót: „Bármely eljövendő angol kormánynak csupán egyetlen kötelessége van: legyőzni a munkanélküliséget!” Kezdetben nem vették túl komolyan Lloyd George javaslatait, de ma már úgy áll a dolog, hogy valamennyi párt — konzervatívok csakugy, mint munkaspártiak — igyekeznek elvitatni Lloyd George-től e gondolatok apaságát. Macdonald az egyik választói ülésen nagyon hevesen támadta meg Lloyd George-ot, akit azzal vádolt, hogy „kifogja a szelet a munkaspárt vitorláiból.” Bárhogy álljon is a dolog, bizonyos, hogy Lloyd George megtalálta azt a mágiikus varázsszót, amely a tömegek figyelmét felébresztette. A munkaspárt máris kénytelen Lloyd George javaslatait magáévá tenni — mindenestre némi változtatás-

STADION

Sportszaküzlet
CLUJ, Calea Victoriei 1.

Női gummlharisnyák

Tennis, Football, Csékkész-felszerelések, Rakett-javító műhely.

sal. De Lloyd George erkölcsös győzelme már ma is teljes, ámbár ez az erkölcsös győzelem korántsem garantálja a választások tárgyi sikerét.

Bármilyen agilis is a liberálisok egyre fiatalodó vezére, a nagy ipari városok munkástömegeit aligha fogja a maga oldalára hódítani. De ez talán ebben a pillanatban nem is a legfontosabb. Lloyd George aligha számíthat többre, 80—90 mandátumnál, — de ez a kis szám döntő lehet — amint azt az osztrák kormányválságnál a tíz képviselőből álló Landbund szerepe bizonyítja.

Az új angol parlamentben a liberálisok fogják játszani a mérlegnyelvének kényes, de döntő szerepét.

Most már Lloyd Georgetől függ, hogy sikerül-e a liberális-konzervatív koalíciót megvalósítani. Bizonyos, hogy egy ilyen esetleges koalíció sem jelent végleges megoldást a mai labilis angol politikában de nagymértékben járulna hozzá a helyzet végleges tisztázásához.

Négyszáz tanu vonul fel a 24-én tárgyalásra kerülő Taar-panama bűnpörében

(Cluj-Kolozsvár, április 19. Az Uj Kelet tisztoztól.) Ennek az esztendőnek kétségtelenül legérdekesebb panamapere a Taar-panama-ügy kerül tárgyalásra a jövő szerdán a kolozsvári törvényszéken. A várható érdeklődésre való tekintettel a tárgyalást az esküdtzék teremben tartják meg. Ez azért is látszik székessé, mert a tárgyalásra négyszáz tanut idéztek meg, akik maguk is legendák ahhoz, hogy meg-
hítsék a tárgyalótermet.

A tárgyaláson Dunca törvényszéki bíró fog elnökölni, akinek hónapokra volt szüksége, hogy a több ezer oldalas dosszart áttanmányozza és minden valószerűség szerint legalább két hétig fog tartani, amíg ítélethozatala sor kerül A per vádlottai közül csak Julia Joanissiu tartozkodik Kolozsváron A többi vádlottak, mint Taar János, aki hat hónapig volt vizsgálati fogságban, szabadsábra helyezése után nyomtalanul eltűnt. Egyes verziók szerint álnév alatt rejtezik Kolozsváron. Burjoveanu Joant, a panama kirobbantása után Galacba helyezték át. Gheorghe Jont Bukarestbe helyezték. Mindketten Coltescu irányítása mellett dolgoztak a személyi ügyek székijában. Trantescu Alexandru Bolj megyébe, J. th Sándort és Farkas Mel-t Galacba, Topa Pétert Bukarestbe helyezték át. Horia Joan irodafőnök Nagy-lontán teljesít szolgálatot. Amennyiben a főtargyaláson nem jelennek meg a vádlottak teljes számban, úgy elfogatási parancsot adnak ki ellenük és egyelőre elhalasztják a tárgyalást. Igen érdekes

az a megállapítás, hogy amennyiben a négyszáz tanu, akik kivétel nélkül vasúti tisztviselők, megjelennek a tárgyaláson, úgy az erdélyi vasut működésében zavarok alhatnának be.

A vádirat igen súlyos és bizonyítékokkal alátámasztott vádakat tartalmaz a vádlottak ellen. Így például több oldalra terjedő névsor szerepel az akták között, minden név mellett egy összeggel. Azoknak a névsora, akik Taar-
anak fizettek, hogy intervencióján előléptetésük, vagy áthelyezésük érdekében. Taar természetesen csak a pénzt fogadta el és osztotta szét büntársai között, de a vállalt intervenciót elmaradt. Van egy másik lista, ahol nagyobb összegek szerepelnek azoknak a névsorával, akiknek az előléptetését sikerült keresztülvinni. A vádirat szerint Taar és társai többmillió lejjel károsították meg az államot, ha más jegyzőkönyvek készítésével, amelyek olyan kárrol lettek felveve, amelyek ténylegesen nem

forogtak fenn.
Apernek igen érdeks tanuja lesz dr. Motru, aki a panamát kirobbantotta. Mi után tíz napon keresztül több vezetőpozícióban lévő vasúti tisztviselő ellen súlyosan kompromittáló adatokat szerzett, a vizsgálatról összeállított dossziét elevezték tőle, áthelyezték Bras-sóba, majd később felfüggesztették. Egy alkalommal ideggyógyintézetbe akarták csuktatni. Kivüle több olyan tanu fog felvonulni, akik jelenleg is magas pozícióban lévő vasúti tisztviselők ellen tesznek terhelő vállomásokat. A tárgyalás iránt széles körökben a legnagyobb érdeklődés nyilvánul meg.

... minden várakozást kielégít a Lantos Magazin vasárnap megjelent 2-ik száma. Kérjen prospektust az Uj Kelet könyvosztályától. Kvar. Minden éves előfizető díjtalan fényképezőgépet kap.

Ha minőségre is súlyt helyez, követeljen
Dreher--Haggenmacher sört

WINDJACKE Lei 1000.— és fellebb
TRENCHCOAT Lei 1700.— és fellebb
SACCO ÖLTÖNY Lei 2400.— és fellebb
Neumann M. férfi és fiu ruhaárúháza
CLUJ Piața Unirii 14.

ek
204 lei
108
153
102
190
136
204
187
136
170
25
68
25
102
119
102
156
255
on
160 lei
160
160
b költsé-
vegyé-
nyel ve-
elyekben
iltárja
ndennapi
mindent,
ékelhetfi.
lei.
221 lei
153
163
műveinek
a:
136 lei
136
136
102
102
d körül.
ra 136 lei.
művek:
20 lei
289
272
(Házás-
etmentes
n öleletes
e 204 lei.
(Vonzó
ember és
világítja
170 lei.
ekönyvek:
187 lei
119
272 lei
122
272
könyv.

Lesz-e Angliából kontinens?

Hogyan lehet Londonból — átszállás nélkül — direktkocsiban átutazni Európán és Ázsián. Készül az alagut a La Manche csatorna alatt. Megfejeleik Európát — Nagybritanniával

Páris, április 19. Az angol és francia közvéleményt ma minden aktuális politikai vagy gazdasági problémáinak ezer szor jobban érdekli a La Manche csatorna kérdése és ebbe az érdeklődésbe, közvetve bár, de belekapcsolódik az egész világ. Mert tulajdonképpen nincs is kevesebbről szó, mint arról, hogy vajon lesz-e Angliából is kontinens, hogy megszűnik-e egyszer az a „splendid isolation”, amely Nagybritannia világhatalmának tulajdonképeni titka s a szigetországot egyszerűen Európához csatolják, akár híddal, akár alagutal? Mert az érem tulsó oldalára, arra, hogy a hid vagy az alagut épen mekfordítva: Európát kapcsolná Angliához, — ma még ideát a kontinensen nem gondoltenki.

Az egybekapcsolódás terve tulajdonképen nem új és már egy alapos százesztendő óta napirenden van. Sőt Napoleonnal is tudjuk, hogy tervrajzokat készített a holmi fantasztikus hídról, amely a calaisi „lépést” megtenné. Azóta állandóan kísérleteztek a legkülönbözőbb ötletekkel és körülbelül 20 esztendővel ezelőtt meg is furták az első próbálatagutát, úgy Dover, mint Calais felől.

Az alagut mindkét irányban 500 méter hosszú lett, amikor hirtelen nehézségek merültek fel. Még pedig érthetetlen módon nem a La Manche csatorna fenekén, hanem Londonban, a parlamentben — az jobban mondva: az angol védelmi bizottság konferenciáján, amely stratégiai szempontból veszélyesnek mondta ki az alagutát és a munkát beszüntette.

Ugyanez az eset 1924-ben Mac Donald kormánya alatt is megismétlődött, bár akkor még nem kezdtek hozzá a furáshoz, mindössze arról volt szó, hogy Erlangen báró, az alagutbizottság elnöke, az alagut érdekében széleskörű akciót indított és a parlamenti tényezők köréből megnyerte az ügynek Sir John William Bullt, aki minden tekintéllyel és befolyásával exponálta magát az alagut ügyében, ugyananyira, hogy a probléma hivatalos bizottságok elé került s ott foglódott mindaddig, amíg az angol katonai szakértők „védelmi szempontból” a tervet újra elvetették.

Jelenleg más a helyzet. Valamennyi terv a priori úgy készül, hogy a védelmi bizottság semminemű kifogást ne emelhesen vagyis az alagut konstrukciója olyan lesz, hogy mindkét partról bár melyik pillanatban vízzel árasztható el s így háboru esetére újra izolálja Angliát a kontinensről.

A katonai bizottság véleményezése tehát hat teljesen harmadrendű problémává bukott a politikai és a gazdasági bizottság véleményezésével, elsősorban azonban a technikai bizottság jóváhagyásával szemben.

Baldwin ugyanis a múlt héten egy ex pozé keretében az alsóházban kijelentette hogy a La Manche csatorna bizottsága minden tervet át akar vizsgálni amely Angliának a kontinenssel való összekapcsolását célozza. És ebben mondotta ki elsősor, hogy nemcsak alagut lehet az egyetlen megoldás, hanem minden terv számbajöhet.

Egy Jäger nevű svájci mérnök ugyanis nem alagutal akarja a problémát megoldani, hanem egy, a csatornába építendő gáttal, amely a hajózhatóság számára a két part felé hidban végződik.

A terv, azonban roppant költséges amennyiben egy 35 kilométeres gátról lenne szó és annak feltöltése, 56 méter tengermélységből, annyi földanyagot emésztene, amennyit nem lehet egykönnyen előteremteni. Ezel szemben egy émet vállalat terve szerint két gát építne a La Manche csatornában, amely a kö-

zépén szabad vizutat nyitna és öszezóné a Themset a Dunával.

Ezek a tervek azonban többnyire minden finánciális alapot nélkülöznek és essentialitásokon kívül, praktikus szempontból, alig jelentenek valamit. Mert hiába foglal állást a Daily Mail hírszakértője a „La Manche-híd” mellett; minden tökérekedeltség eddig az alagut mögé csoportosult, így hát valamennyi terv között az alagutnak van a legtöbb sán-sza.

Maga Sir John William Bull kimondottan alagutpárti. A múlt év szeptemberében körlevelet intézett valamennyi képviselőhöz, napilaphoz és lordhoz és felszólította őket, hogy foglaljanak állást az alagut mellett vagy az ellen. Az eredmény meglepő adatokat hozott: az angol közvélemény többsége az alagut mellett foglalt állást.

A képviselőházban mindössze 12 képviselő szavazott az alagut ellen és 40 nem adott választ, a többi azonban nyíltan az alagut mellé állt.

A felsőházban már nem ment ilyen simán a dolog, a lordok ugylátszik reffináltabb politikuskok, de Sir Bull ott is háromnegyed többséget ért el. Ezenkívül valamennyi napilap és kereskedelmi kamara az alagut mellett döntött, úgy hogy Sir Bull megtarthatta a parlamentben hatalmas interpellációját, amelynek eredményeképpen megalakultak az alagut építés szakbizottságai és a kérdés Angliában olyan égető forrást ütött, hogy a kormány, amely pedig szeretne volna a probléma meritórikus megoldását a vá-

lasztások utáni időre halasztani nem sárkozhatott többé el a tervről és kénytelen volt a La Manche alagut ügyét programjába belevenni. És hogy népszerűségét még idejekarán el ne veszítse, kinevette hivatalból a La Manche alagut bizottságát, amelynek élére a kiváló finansier, Peacock bankár került.

Angol részről tehát végre biztosítottak látszik az alagut ügye, bár meglehetősen fontos és jellemző az a körülmény, hogy a kormány által kinevezett bizottság nem parlamenti, hanem civil, ami más szóval egy igen ügyes sakkhuzást jelent, de ennek dacára nem lesz képes a kérdést hivatalból megtagadni, legfeljebb kitalhatja a választások utáni kampányba.

Francia oldalról nemcsak és nem is voltak elvi nehézségek. A franciák a viágháboru alatt egy kicsit többet láttak és tanulak a frontokon, mint az angolok és jól tudják, hogy egy egy alagut nem vezetelen mert abban négy ember és egy gépfegyver egy egész hadsereg számára elállja az utat. Marad tehát a másik nehézség, a pénzügyi; de Franciaország már erre is felkészült és Briand legutóbb felhivatalosan ki is jelentette, hogy a köztársaság azonnal hajlandó az alagut munkáját megkezdeni, ha az építés felét Anglia biztosítja Anglia viszont, tekintve a nagy munkanélküliséget, azt szeretné, ha az egész alagutat angol munkanélküliekkel lehetne megépíteni, ami természetesen ne mjelentené az angol munkanélküliség problé-

Detail puha füzet keres

Ónád éan dolgozni tudó, agilis

tisztviselőt

Három hazai nyelv ismerete megkívánatik. Ajánlatokat „Társas egzisztencia” jellegűen a kiadóivatali továbbít.

májának megoldását, mert hiszen mindössze 10—12 ezer ember jutna négy évtendőre kenyérhez Anglia pedig 20 év alatt többet fizet ki munkanélküli segélyre, mint amennyibe az egész alagut felépítése kerülne. Az eddigi költségvetés szerint mindössze 35—40 millió angol fontról van szó, amibe természetesen nincsenek beleszámítva az előre nem látott nehézségek, amelyek rendszeresen felütik a fejüket minden alagut vagy csatorna építésnél. De az építési munkákat már 10—12 millió fonttal meg lehetne kezdeni; először ugyanis nem a teljes méretű alagutról, hanem kisebb keresztmetszetű aknákról van szó, ami mint egy garancia lenne arra, hogy a nagy alagut baj nélkül elkészülhet, mert a nehézségeket már ennek az aknának kell leküzdenie. Ha tehát az akna nem sikerül nem vész el több pénz a 10—12 milliónál.

Ezzel ellentétben az alagut hihetetlen eshetőségeket nyit és főleg Anglia számára felbecsülhetetlen. Anglia ugyanis el fogja így érni azt, hogy a kontinens valamennyi vasútnak végállomása London lesz és végre megvalósul a brit kontinentális politika számára annyira fontos London—bagdadi vasútvonal. Így Londonból átszállás nélkül, direktkocsiban lehet majd egész Európát és Ázsiát betutazni, csak Oroszországot és Spanyolországot kivéve, ahol a szintvonalak különferenciája miatt — kellemetlen bár — de még gaz angolnak is át kell majd szállni.

Es ugyanezzel megszűnnek az átrakódási nehézségek, vagyis az angol gyarmatai után direkt Angliába szállítják és ott rakják vonatra a kontinens piac számára és nem úgy, mint eddig, amikor — épen az átrakódási nehézségek miatt — az angol hajók európai kikötőkbe szállították az angol gyarmatairól. Ezzel természetesen igen sokat nyer Anglia, de rengeteget vesztenek az európai kikötők és elsősorban Németország, amelynek tehát tisztán gazdasági és nem katonai érdeke hogy az alagut tervének keresztülvitelét megakadályozza. Ez azonban nehezen fog menni mert bár a csatorna nemzetközi terület, ergo például egy hid építésébe bármelyik állam joggal beleszóllhat, de az ilyen nem lehet semmiféle kifogást, hogy a csatorna alagut két oldalról megfúrják.

Nagyságos asszonyom!

Örömet szerzünk olcsó tavaszi árakkal!

Olcsó vételeink, elsőrangú összeköttetéseink révén abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy eddig még nem létezett olcsó árakon szolgálhassuk ki!

CSAK NÉHÁNY MUTATVÁNY ÁR ÁLLJON ITTI!

Fehérmű opálinok minden színben	L	29
Fehérmű vászon mosott vastagzáru	”	29
Mosó délenek divatos színekben	”	33
Legjobb minőségű színtartó mosó délenek	”	39
La angol mosott fehérnemű sifon	”	39
Mintás foulard ruhacselymek	”	125
Divatújanságok gyapjú délenekben	”	170
Dupl. szélés ruhacselymek minden színben	”	195

Heller & Molnár

DIVATNAGYÁRUHÁZA, CLUJ Cal. Reg. Ferdinand No. 15. Vidékre utánvétellel küldünk!

Hántott

tűzfát ölszá mra és aprítva rendeljen

Fischer

atelepen

Telefon 1300 Repülőhídon tul.

Hirdessen az Uj Keletben

Uj Kelet
Főszerk
Földcs
Bukarest
Str
Uj Ke
for

Fo
Se

Az Er
országos
hívja fe
atársak
1. A
titással
folytatn
számonl
2. A
alapján
belekből
an elsz
a gyűjtő
valamen
kori ere
Szövetes
Blank &
ékekész
amennyi
hűldjön
yábbi m
3. Az
soport,
hanem a
zékben
nül meg
4. Pesz
a legnagy
vi, ugysz
utáni idő
kor az a
jelentet
begyűlt
atani.
5. Ott,
ség elfogy
további s
el nem ad
ig visszat
számlálási
nem hasz
6. A sé
arbit” és
ékelgyűj
minél gy
Ott, ahol
községen
ezt a beos
tehat a g
szavharatj
7. A sék
nem a es
hell válto
et nélkül

— Bál
politikát
win mini
szedébe
bani által
mekrátika
minisztere
amennyib
ra is ura
v. általán
bet és a r
székezet
a termel
tét és sz
még hasz

Az énel
Uj Kelet
jatt, hogy
kolában
lonck. A
Szász éne

Tav

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánág zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Kaszner Rezső,
Str. Caroli 81.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Felhívás az összes sékelbiztosokhoz

I. sz.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség országos sékelbiztosa a következőkben hívja fel az összes sékelbiztosok és munkatársak figyelmét:

1. A sékelakciót a legnagyobb inténssal május 15-ig kell mindenütt lefolytatni és az eredménnyel teljesen elszámolni.

2. A világszervezet kifejezett utasítása alapján minden sékelbiztos köteles a sékelekből befolyó összegeket folytatolagosan elszámolni. Április 24-ikén, amikor a gyűjtőmunka mindenütt szünetelni fog valamennyi sékelbiztos számolja el az akkori eredményt és a pénzt utalja át a Szövetségnek a Banca Marmorosch, Blank & Co. kolozsvári fiókjánál levő sékelszámájára. Ezzel egyidejűleg valamennyi sékelbiztos részletes jelentést küldjön be az akció állásáról és a további munkaprogramról.

3. Az akció lefolytatása nemcsak a csoport, illetve sékelbiztos székhelyén, hanem a környékbeli, hozzátartozó községekben is egyaránt fontos és okvetlenül megvalósítandó.

4. Peszach-felünnepén a sékelgyűlést a legnagyobb erőfeszítéssel kell folytatni, ugyancsak az ünnep második napjai utáni időben, egészen május 15-ig, amikor az akció lezárul. Május 5-én újabb jelentést kérünk az akció állásáról, a begyűlt összeget pedig hasonlóan át kell utalni.

5. Ott, ahol a kiküldött sékelmennyi még elfogyott, azonnali értesítést kérünk további sékelek elküldésére. Az esetleg el nem adott sékeleket kérjük május 15-ig visszatartani, vagyis az általános elszámolásig senki se küldje vissza a fel nem használt tömböket.

6. A sékelmunka ugynevezett „Klein-arbeit” és a sikere azon múlik, hogy a sékelgyűjtők ellenőrzése és irányítása minél gyakoribb és precízebb legyen. Ott, ahol rayonokban, uccáknak, vagy községeknek történik a sékelgyűjtés, ezt a beosztást szigorúan be kell tartani tehát a gyűjtők egymás rayonját nem zavarhatják.

7. A sékel nemcsak a családfőnek, hanem a család összes tagjainak is meg kell váltani, korra és nemre való tekintet nélkül.

— Baldwin racionalizálást és szociálpolitikát ígért Londonból jelentik: Baldwin miniszterelnök választási program beszédében kihangsúlyozta, hogy a mostani általános választások az első demokratikus választás lesz Angliában. A miniszterelnök kilátásba helyezte, hogy amennyiben a konzervatív párt továbbra is uralmon maradna, folytatni fogja az általános gazdasági helyzet javulását és a munkanélküliség csökkentését megkezdett küzdelmet. A miniszterelnök a termelés racionalizálását, adócsökkentést és szociálpolitikai reformokat ígért még beszédének további folyamán.

Az énekkoros tagjához. Felkérjük az Uj Kelet kamarast énekkórusának tagjait, hogy ma este fél 9-kor a Tarbuthekolában próbán megjelenni sziveskedjenek. A rövid időre való tekintettel, az összes énekesek megjelenése kívánatos.

Vesztett kutya helyett szomszédja két gyermekét lőtte agyon

A nagyváraditörvényszék 6 hónapra ítélte Magyarai Sándor községi bírót

(Oradea-Nagyvárad, április 19. Az Uj Kelet tud.) A biharmegyei Nagyszántó község lakosságát hetekig tartotta izgalmában az a részleteiben is háborzongató, tragikus eset, melynek bűnügyi tárgyalása ma zajlott le a nagyváraditörvényszék előtt. Nagyszántóban vesztett kutya garázdálkodott. A községben a liberálisok szorító rendelkezései következtében senkinek nem volt fegyvere, egyedül Magyarai Sándor községi bíró őrzött lakásán egy vadászfegyvert. A község lakói felszólították Magyarait, hogy lölje le a vesztett kutyát, mely már több gyermeket megmárt és azzal, hogy megfertőzi a falu többi kutyáit, veszedelemmel fenyegette az egész lakosságot.

Magyarai még aznap este magához vette fegyverét, hogy a vesztett kutyát lölje. Alig lépett ki az udvarra, saját házatáján pillantotta meg a beteg ebet. Magyarai azonnal célbavette a kutyát és lövést adott le. A golyó azonban célt tévesztett és a kutya a sötétben kiiramlott a kapu felé. Az első lövés zaja a szomszédházban nagy ribilliót keltett. Az udvaron játszadozott Morariu Ioan gazda 14 éves Juliska lánya, aki ölébe kapva a 14 hónapos János öccsét és átszaladt a szomszéd házba, hogy megnéze, mi okozza a puskalövéseket. Alig ért azonban a kapuhoz, eldördült Magyarai második lövése, melyet a menekülő kutya után küldött. A golyó eltalálta a 14 hónapos gyermeket, aki azonnal meghalt nényje ölében. A golyó átfurta a

gyermek testét és Juliska altestébe furdott. A szerencsétlen kislány még hazavonszolta magát, de otthon eszméletlenül összesett és néhányperces irtózatoss halálküzdelem után meghalt.

A borzalmas szerencsétlenségnek természetesen bűnügyi folytatása lett. Morariu feljelentette a községi bírót gyilkosságért, azonkívül 200 ezer lejes kártérítési pert indított ellene. A bűnügyi rész tárgyalásán a törvényszék számos tanút hallgatott ki, akik valamennyien igazolták, hogy Magyarai a szerencsétlen véletlen sodorta gyilkosságra. A bíróság az enyhítő körülmények figyelembevételével hathavi börtönbüntetésre ítélte Magyarait. Vád és védelem is megnyugodtak az ítéletben.

— Ítéletet hozott a párisi törvényszék a Blumenstein-ügyben. Párisból jelentik: Blumenstein József bankár és társai kötvényhamisítási bűnperében a párisi törvényszék ma ítéletet hozott. A bíróság a fővádlottakat, Blumenstein Józsefet, Blumenstein Gyulát, Jakobovicsot, Taubeni Simont, Rizzit, De La Roelairt és La Case volt konzult két-két évi fegyházra és három-három ezer frank pénzbüntetésre ítélte. A monstre-per ítélete indokolásának ismertetése egy óra hosszat tartott. A bíróság az ítéletben is tudomásul vette, hogy a károsult magyar állam és a vádlottak Blumenstein-csoportja között megegyezési tárgyalások vannak folyamatban és hogy a károsult kártérítési követeléséről már le is mondott.

Pásztori és Kettmann
Brassó
sodronyarugyár azonnal szállít mindenféle **sodronyfonatokat** és **sodronyszöveteket**.

— Londonban nagy tombolat rendeznek az újságírók nyugdíjintézete javára. Londonból jelentik: Az újságírók nyugdíjintézete javára április huszonegyedikén tombola lesz, amelyre a legelőkelőbb angol képzőművészek adnak sorsolási tárgyakat. Érdekes, hogy László Fülöp festőművész egy keretre lifeszített vásznat adott a tombolára az al, hogy a legmagasabb árat ígérőnek ingyen elkészíti portréját.

— Egy francia utasszállító hajó zátonyra futott a La Manche csatornában. Londonból jelentik: Doverből jelentik, hogy a Páris nevű francia 38,000 tonnás utasszállító hajó, a La Manche csatornában zátonyra futott. A személyszállító hajó vészjeleire egy angol torpedóromboló és vontatógőzös sietett segítségére és sikerült a hajót az angol kikötőbe vontatni. A Páris utasszállító hajónak rövid időn belül ez már a második nagyobb balesete.

— Műkedvelők figyelmébe. A napokban megjelent Szabó Imre dramatizálásában két Solem Alejchem szindarab. Minthogy a darabok nem igényelnek különös diszletezést, bármely műkedvelőtársulat előadhatja. Az egyfelvonásos előadási joggal együtt (darabja 200 lej) megszerezhető az Uj Kelet könyvosztályában.

— A nemzetközi aeroszövetség hat ezer kilométeres turaversenyt rendez. Párisból jelentik: A Nemzetközi Aeroszövetség hat ezer kilométeres turaversenyt rendez, amelyen a résztvevők anguszta harmadiktól kezdve tizenhét napon át teszik meg a részteltávokat. Az európai turaverseny utvonala a következő: Páris—Bazel—Genf—Lyon—Marseille—Torino—Milano—Vence—Triest—Belgrad—Turnu Severin—Bukarest—Budapest—Hécs—Prága—Berlin—Hamburg—Amsterdam—Brüsszel—Páris. A turára eddig mintegy negyven pilóta jelentkezett, akik a tervek szerint naponta körülbelül négyszáz kilométeres repülőutakat tesznek meg.

A Haggibbor intézője felhívja az alant megnevezett játékosokat, hogy szombaton este fél 9 órakor a Haggibbor klubhelyiségében fontos megbeszélések céljából pontosan jelenjenek meg: Rosenfeld Feri, Neumann, Rafael, Zelig, Luki, Virág, Hamlet, Márk, Krausz, Frenkel, Rosenfeld Gyuri, Róth, Szilágyi, Hirsch, Lebovits, Rosenbaum, Weiss A. valamennyi játékos igazolatlan távoll maradás esetén fegyelmi elé lesz állítva.

— A „Déli Kereszt” a mentőakcióban elünt pilóták keresésére indul. Londonból jelentik: Sydneyből jelentik, hogy a Déli Kereszt repülőgép sérüléseit megjavították és Kingsford Smith és Ulm pilóta felszálltak. A két pilóta kétórás repülés után az északnyugati ausztráliai Derby város mellett simán leszállt. A Déli Kereszt az összegyűlt lakosság hatalmas éljenzése közben ért földet. A repülőgép teljes jókarba helyezése után újra startolni fog és keresésére indul annak az elünt repülőgépnak, amely a Déli Kereszt mentőakciója során tünt el.

WOLLEN SIE ein GUTEN und KOSCHEREN haben

so besorgen Sie sich rechtzeitig den von mir erzeugten BECK KAFFEE welcher in Kwalität vorzüglich ist.

Wo in Geschäfte nicht zu haben, liefere ich pr. Post Nachnahme

1/2 Kg. Carton à L. 76.—
1/6 " " " " " 81.—
Ledig ungepackt " " 70.—
bei 3 Kg. einmahlige Abnahme Franco Franco

EUGEN BECK Cichorienfabrik
Valea lui Mihai jud. Salaj.

BAYER

Fogfájás
hogy fáj és gyötör! Kétségbejítő kínok dúlják fel nyugalmunkat.

Segítenek ezen az **Aspirin** tabletták

A fájdalom megszűnik és jóleső érzés tölt el.

De valódi Aspirin-tablettáknak kell lenni, az eredeti „Bayer” csomagolásban.

— Diamanttal robbantotta fel magát és gyermekét egy amerikai farmer. New Yorkból jelentik: Borzalmas öngyilkosságot jelentenek az Oregon államban fekvő Mount Angel községből, ahol egy parasztgazda heves szóváltásba keveredett feleségével, aki erre otthagyta őt. A gazda erre több dinamitpatront helyezett egy szék alá, majd négy- és hat éves gyermekeivel a székre ült és felrobbantotta a patronokat. A borzalmas robbanás mindhármukat darabokra tépte. A detonáció zajára elősiető szomszédok már csak húscafatokat találtak, a melyeket husz-harminc méteres körzetben szórt szét a robbanás ereje.

— Étherszállítmány robbant fel a müncheni uccán. Münchenből jelentik: A Baiernstrassen egy étheres palackokkal megrakott teherautó kigyulladt. A soffőr nem vesztette el lélekjelenlétét és a forgalmas utvonalon csendesebb mellékútcába vezette a kocsi. Közben megérkeztek az autóbilos tűzoltók és hatalmas fecskendőknél vizsgarát ráirányították a veszedelmes szállítmánnyal megrakott autóra. Hirtelen rettenetes detonáció hallatszott. A palackok felrobbantak és az égő éther szerkesztét fecskendett az uccán. Négy ember halálosan megsebesült, a könnyebben sérültek száma százánál is több.

Tavaszi ruhák festése, tisztítása megkezdődött Czílnknél Cluj.

Gyászruhában lett öngyilkos egy öreg házaspár. Bécsből jelentik: Trattenbach alsóausztriai falucskában, Glognitz mellett tragikus kettős öngyilkosságot felezték fel. A falubelieknek feltűnt, hogy két napja nem látták Götting Frigyes hatvanhatéves szállodást és hatvankétféves feleségét. Ertesítették a csendőrséget, mely feltörte a zárt lakás ajtaját és behatolt a szobába. A lakásban gázszag terjengett s az ágyban fekvő ott találták a szállodást és feleségét, akiket azonban már nem lehetett segíteni. Götting Frigyes néhány héttel ezelőtt vendéglőt vásárolt a Semmeringen, amelyet azonban nem tudott üzembe helyezni, minthogy a vételi szerződés megkötése után kiderült hogy régebbi tulajdonos a vendéglő iparengedélyét elzárkósította. Götting egész vagyonát a summaringi vendéglőbe fektette s nem tudta tullelni az anyagi összeomlást. A szállodás és felesége fekete gyászruhába fektettek ágyukba s így találták meg őket a csendőrök.

Gépfegyveres amerikai banditák kifosztottak egy teherautót, melyen a munkások fizetését szállították. Berlinből jelentik: A Wolff távirati iroda Newyorkból jelenti, hogy a közlekedő Greenwichben rablók megfutamadtak egy rendőri felügyelet alatt haladó teherautót, amelyen a newyorki telefonársaság munkásainak fizetését szállították. A banditák gépfegyveres autójával támadták meg a teherautót, melyet tíz alá vettek. A harcban a rablók lettek győztesek. Négy rendőr holtan maradt a küzdőtéren és a banditák a teherautó kifosztása után továbbállottak.

3 darab nagy fürdő lyukas Szappan
1 darab NOSEDA-tartóval
100 lei
minden szaküzletben.

Derült időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint déli, majd nyugati légáramlással jobbra derült időjárás várható hőmérsékletemelkedéssel, gyenge éjjeli fagy még lehetséges. Később megéleltülő szél és felhősödés valószínű.

Házasság. Fraenkel Duci és dr. Szinetár László ezton hívják meg jóbarátait és ismerőseiket vasárnap (április 21-én) délelőtt félegy órára a Ferenc József-uti neolog templomban tartandó esküvőjükre. (Minden külön értesítés helyett.)

Nyirő József második kiadást rendez új könyvéből. A magyar elbeszélő irodalom kiválósága: Móricz Zsigmond, nyilatkozatot adott egyik lap munkatársának és ebben valóságos elragadtatással emlékezett meg Nyirő Józsefnek nem régen megjelent és nagy sikert elért regényéről a Siból Bölény-ről.

Igaz nagy örömet szerez nekem — mondotta — és annyit máris mondhatok, hogy Nyirőt a legnagyobb magyar írók közé sorzom. Nyelve zengő és üdítő, mint ősforrás, úgy csörgödez. Krisztálytiszta és mégis százféle oldat feszül. Valóságos gyógyvíz.

A regényt nagy érdeklődéssel fogadták Erdélyben, úgy hogy Nyirő József új kiadást rendez sajtó alá. A könyv megrendelhető a szerzőnél: Cluj, Piata Unirii 4.

Erős, vérbő, kővér emberek számára a természetes „Ferenc József” keserűvíz naponként való ivása a legkisebb erőlködés nélkül könnyű és rendszeres belső tisztítást biztosít. Számos szakorvosi jelentés bizonyítja, hogy a Ferenc József víz szív- és idegbajosoknak, vese- és epebetegeknek, valamint köszvényben és esziban szenvedőknek is nagyon jól tesz és ezért méltán megérdemli a legmelegebb ajánlást. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Herzl Tivadar alakját az Uj Kelet Kamaraestélye viszi először színpadra

Herzl Tivadar; Kemény László

A rendkívüli körülmétekintés, szakavatottság és művészi ízlés eredményeké nem mamár valóban kultúreseményé nőtte kimagát az Uj Kelet Kamaraestélye, amelyet április 27-én szombaton este tartanak meg a kolozsvári Magyar Színházban. Az estély programjának kétségkívül legkiemelkedőbb és legnagyobb szenzációt ígérő száma egy egyfelvonásos dráma lesz, amely először viszi színpadra Herzl Tivadar, a cionizmus megalapítójának, imponzus alakját.

Herzl Tivadar alakja ma már nemcsak azsidók, hanem a többi nemzetek köztudatában is ott áll abban a galériában, amelyben csak a legnagyobb történelmi nevek, korok és népek mozgatói foglalnak helyet. De ki látta közülünk életében ezt a kiváló embert? Herzl Tivadar már a század elején meghalt és nevét azóta valóságos legenda veszi körül.

Az Uj Kelet Kamaraestélye vállalkozott az egész világon elsőnek arra a hatalmas feladatra, hogy Herzl Tivadar személyét — a profanizálás veszélye nélkül — színpadra állítsa és gyönyörű férfiúi alakját megjelentesse a nagy közönség előtt.

Az Uj Kelet kamaraestélye bemutatja az első színdarabot, amely a vezérről íródott.

A darab Herzlnek azzé az éjszakáját vi

szí színpadra, amikor Párisban a Dreyfuss-per ítéletének elhangzása után megfogant benne a cionizmus eszméje. Az Uj Kelet kamaraestélyén szereplő Herzl-dráma tehát az azóta világmóglommá vált Eszme születésének pillanatát rögzíti le.

A Herzl-dráma Párisban játszódik, Herzl Tivadar lakásán, amely egyúttal a Neue Freie Presse párisi szerkesztősége is volt. A két képből álló izgalmas darabban Herzl körül felvonulnak ismert barátai, Nordau és Marmorek, azonkívül francia publicisták, zsidók és keresztények és két hölgy: Taschauer Julia, a felesége és egy fiatal zsidó származású francia színésznő, aki Herzl rajongásával vette körül. A dráma főszerepe, Herzl Tivadar, a legkomolyabb kezében van: Kemény László fogja alakítani. A nő szerepeket Székelyhidny Adrien és Petrőczy Alix alakítják. A többi férfiszerepeket Balázs, Mészáros és Holykó látják el, az ő ismert kiváló művészetükkel. A darabnak valamint a Kamaraestély többi számainak is Imre Sándor a rendezője.

Általános művészeti, de különösen cionista és zsidó szempontból, a „Herzl párisi éjszakája” című dráma a szezon legnagyobb eseményének ígérkezik. A Herzl-darabot Ben Ami írta.

Az Uj Kelet kamaraestélye

1929 április 27-én, szombaton este a kolozsvári Magyar Színházban.

Műsor:

Prologus. Tartja: Dr. Marton Ernő, az Uj Kelet főszerkesztője.

1. Régi zsidó dalok: a) Szól a kakas már. b) Joske.
2. Éneklj egy tizenhattu férfiúkor, dirigálja: Eisikovits Miksa zeneszerző.
3. Az Uj Kelet költői: a) Salamon László: Konferanz a relativitásról b) Ben Ami: Rapsodie chaotique. Előadja: Balázs Samu színművész c) Hátszegi Ernő: Az Uj Planéta d) Barzilay István: Szauatórium.

Szünet.

- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

„Lyra” hangszerüzlet

Étr-da Regina Maria (volt Deak Ferenc-utca) 16. szám
Nagy választék H. S. Masters Voice, Columbia, Polydor, Decca, Homocord, Perfectia gramofonokban és művészi lemezekben. Az összes hangszer és világmarkás zongorák raktáron. Eladás havi részletekre is. — Zongorahangolást és mindenféle javítást vállal és szakszerűen végez. Nagy választék heber és szargon lemezekben.

Baltával agyonverte feleségét, két gyermekét, azután öngyilkos lett Londonból jelentik: Maidstone városkájában vasárnap véres családi drámát felezték fel, amelynek négy áldozata van. Egy iskolásfiú vasárnap reggel székághoz hűven bekopogtatott a szomszédok ajtaján, hogy a szomszédok kintával együtt megnézzen a templomba. A kopogtatásra senki sem felelt, mire a kisfiú nyugtalanodni kezdett és odahívta a szomszédokat. Az apa értesítette a rendőrséget, amely azután feltörte a bezárt lakás ajtaját. A lakásban borzalmas látvány tárult a belépők elé. A hálószoba padlóján hatalmas vértócsában ott feküdt a gyermek házaspár és két gyermeke. A nyomozás megállapította, hogy a család hirtelen elmezavar tört ki, amelynek hatására a szerencsétlen ember baltát ragadott és agyonverte feleségét, valamint két kis gyermekét. A szörnyű tett elkövetése után konyhakéssel mellbeszurta magát.

Három asszonyt elgázolt, aztán idegességet kapott egy olasz sofőr. Rómából jelentik: Firenzétől nem messze a lejtős szerpentinon egy teherautó sofőrje nekivezett egy az ut mentén épült háznak. Két asszonyt a teherautó robogó autójával halálra gázolt és egyet súlyosan megsebesített. A sofőr a szerencsétlenség tudatára ébredve, idegességet kapott és nem is tudta a gépkocsit tovább vezetni Firenzébe. A hatóságok a vizsgálatot megindították. A sofőr még nem lehetett kihallgatni, mert nincs eszméletnél és csak összehűgges telen és értelmetlen szavakat mormog.

Pályázati hirdetés

A megyesi orth. ízr. hitközség alapított iskolászeke pályázatot hirdet egy, okl. igazgató-tanítói állásra 7 oszt. elemi iskoláján. Felhivatnak mindazok, kik igényt tartanak ezen állásra, képeiket, süket, korukat, családi állapotukat, valóságos életmódjukat, nemkülönböztetve eddigi működésüket, valamint a román és német nyelv tökéletes birását igazoló okmányaikkal felszerelt kérésüket írásbeli igényeik megjelölésével legkésőbb f. é. május hó 15-ig fenti hitközségbe nyújtják be. Az iskola melynek oktatási nyelve a román, a rendes iskolaév kezdetén lesz megnyitva, az állás f. é. szept. 1-én elfoglalandó.

Medias, 1929 ápr. 16-án.

Az ízr. iskolaelnökség.

Rádió műsor

Idő: középeurópai

Szombat, április 28. — Budapest, 9.15: Trió hangverseny; 12.05: Zenekari hangverseny; 17.10: Irodalmi délután; 18: Ballet délután. Zenekari hangv.; 19.30: Rigoletto előadása az Operaházból; 22.00: Időjelzés, hírek; utána cigányzene. — Bécs, 16: Hangverseny; 17.35: Kamaraestély; 20.05: Egy dráma előadása; utána estély hangverseny. — Brinn, 16.45: Zongorahangverseny; 18.05: Zenekari hangverseny; 19.15: Mozart: Don Juan c. operájának előadása; 22.25: Kávészünet. — Katowitz, 16: Gramofonzene; 20: Egy operett köv.; 22.30: Táncczene. — Nápoly, 20.45: Egy yopera köv. — Prága, 18.05: Német népdalok; 19.15: Szórakoztató műsor; 22.30: Táncczene.

Közgazdaság

Megsemmisítették a Grödl cég és a Maramuresana szövetkezet között létrejött erdőkitermelési szerződést

politikai harcok vannak a sokmillió tranzakció meg-husitása mögött

(Cluj-Kolozsvár, április 19. Az Uj Kelet tud.) Különös bonyodalmakra vezetett az a végnélküli harc, amely változó szerencsével folyik már évtizedek óta a kihasználatlan máramarosi erdőségek körül. Máramarosban óriási kiterjedésű erdőségek vannak, amelyek részben az állam, részben pedig helyi közbirtokosságok tulajdonát képezik. A máramarosi közbirtokosságok egyik legjelentősebbike a felsővisói, amelyből egy 30 éves magyar bírói ítélet, valamint a román semmitörvénnyel ítélete alapján a Grödl-cég kivált, de a vagyonrészét képező erdőségek kitermelését mai napig sem tudta megkezdeni, még pedig politikai okokból. Ennek a tisztázatlan helyzetnek elsősorban a nyomorban élő máramarosi lakosság látja kárát, amelyek teljesen mindegy volna, hogy kik termeljék ki a visói erdőségeket, csak hogy végre munkához jussanak.

Az ominózus szerződés
A politikai okokból tértelenre kárhoz látott Grödl-cég más vállalkozás után nézett. A vállalat ajánlatot kapott a „Maramuresana” cég alatt működő erdő kitermelő szövetkezettől 360 hektár kiterjedésű erdőség kitermelésére, hektáronként 120 ezer lej árban. A tranzakció létrejött és a végleges szerződést április 8-án kötötték meg, amelynek értelmében a máramarosszigeti pénzügy-taszgatóságnál befizették a 20 millió lejes bántépénzt.

Megindul a harc
Az erdőséget azonban egy másik ismert erdélyi vállalat is meg akarta szerezni és ez robbantotta ki a harcot, amelynek politikai színezetet ad az a körülmény, hogy ugyanazok a helyi politikuskok kerültek szembe egymással, akik a felsővisói közbirtokossági perben is összecsaptak.

A bukaresti lapokban éles támadások jelentek meg a „Maramuresana” szövetkezet ellen, amely állítólag köbméterenként 50 lejért kapta bérbe a földművelésügyi minisztériumtól a szobanforgó erdőség kitermelési jogát, amelyet köbméterenként 200 lejért adott el. A tranzakció ellenfelei szerint az üzletet nem árlejtés alapján kötötték meg, holott ebben az esetben 600, sőt 700 lej is lehetett volna kapni köbméterenként, a szabdkézből való eladással tehát többmillió kárt okoztak az államnak. Vannak olyan vélemények is, hogy a szövetkezet tulajdonképpen Grödl báró alapítása és

Legelősebb **MSB** **hu** husvétii árak
Ha olcsón és megbízhatóan
MSB **hu** fűszerárut és italokat akar
venni, úgy kérem sziveskedjék cégemet
vásárlásával megtisztelni.

Anton Rosenzweig utóda
Széchenyi tér 38.

Ügyeljen a címre!

Központi fűtések,

ipari szárítók, fűrdő- és villanyberendezések tervezése, számítása és szerelése

Polonyi és Velits okl. g. mérnökök
Turda (Torda.)

Extradyn néven forgalomba hozott saját készítményű rádiókészülékeink minden gyártmány minőségét és árát verik.

az üzlet megkötése fejében sokan hatalmas összegeket kaptak a Grödl-cégtől.

A Grödl-cég álláspontja

A másik tábornak az az álláspontja, hogy a máramarosi erdőségek kitermelését egyszer már meg kell kezdeni, hogy a lakosság munkához jusson és hasznát lássa ezeknek a természeti kincseknek. Az erdők kitermeléséhez azonban hatalmas tőkére és abszolút jó üzleti szervezetre van szükség. Eddig csak 10 és 20 hektáros erdőrészeket adtak bérbe helyi kisvállalkozóknak, akik egyfelől többet vártak, mint amennyit megfizettek és így az államot megkárosították, másfelől pedig kizsákmányolták a munkásaikat is. Ezért volt szükség arra, hogy az erdőt egy komoly, nagy vállalatnak adják át kitermelésre. Így kapta meg a kitermelési engedélyt a Maramuresana szövetkezet, amelynek a koncesszió előírásai szerint 4000 tagja van és így a kitermelésből az egész környék lakosságának egyaránt lesz haszna. A szövetkezet azonban, annak ellenére, hogy ilyen sok tagja van nem tudja előteremteni a szükséges tőkét és így valamelyik nagy erdőkitermelő vállalattal együtt kell dolgoznia, amit a koncesszió lehetővé is tesz. Ezen az uton jutott a Grödl-cég az üzlethez. Nem igaz, hogy az állam tulajdonos adta bérbe az erdőt, mert míg eddig maximum 105 ezer lejűt tudtak venni egy hektár erdőségért, ezuttal 120 ezer lejűt kapott érte az állam.

Panamavádák is vannak

A milliós üzlet körüli harcban szembenálló felek Maniu Gyula miniszterelnök előtt is megjelentek, ahol a tranzakció ellenzőinek álláspontját dr. Jaga Gábor vármegyei prefektus, a szerződés érdekében dolgozó csoport érveit pedig dr. Lázár Illés parlamenti képviselő terjesztette elő. A szerződés elleni akcióra felhívott Mihalache földművelésügyi miniszter is, különösen azon vádakra, hogy a minisztérium egyes vezetőszemélyiségei akiknek révén a „Maramuresana” szövetkezet szerződését aláírták, érdekeltek vannak az üzletben. A miniszter mindezekelőtt szigorú házi vizsgálatot vezetett be, ugyanakkor pedig maga Maniu miniszterelnök is a szerződés ellen foglalt állást.

A miniszterelnök és a földművelésügyi miniszter állásfoglalásának kettős következményei lettek. Az első az, hogy széleskörű vizsgálat indult meg azon vádak ügyében, amelyeket több magasrangú állami és politikai személyiség ellen hoztak fel. A másik következménye a miniszteri beavatkozásnak pedig az volt, hogy Mihalache miniszter megbízásából egy erdészeti felügyelő felülvizsgálta a „Maramuresana” szövetkezet és az állam között létrejött szerződést. Az inspektor jelentése alapján a földművelésügyi minisztérium jogügyi bizottsága a szerződés

érvényességét azonnali hatállyal megszüntette.

Érvénytelen a szerződés, vagy sem?

A szerződés megsemmisítése faipari és jogász körökben, de a közönség széles rétegeiben is érthető feltűnést keltett. Az érdekes háttérü tranzakció bonyodalmai azonban ezzel még nem zárultak le, mert a Grödl cég, máramarosszigeti jogi képviselőjének kijelentése szerint, továbbra is ragaszkodik a szerződéshez, minthogy az szabályszerűen jött létre és annál is inkább érvényes, mert a vállalat a biztosítékot is letétbe helyezte már.

Ilyen előzmények után országszerte általános érdeklődéssel tekintenek az új Grödl-ügy további fejleményei elé.

A kormány nagyobb hitelekkel nyújt a mezőgazdasáknak és börtérmetlőknek. Bukarestből jelentik: A földművelésügyi minisztérium kérésére a kormány törvényjavaslatot készített, amelyben nagyobb hitel folyósítását irányozza elő a mezőgazdaság részére. A szükséges összegrelet a pénzügyminisztérium fogja előteremteni. Garoflid volt miniszter intervenciójára a Banca Nationala hozzájárult, hogy azok a börtérmetlők, akik nem tudták termésküket értékesíteni, való ellenében árujukra megfelelő összegű hitelt vehessenek fel 3 hónapos úrat mellőlt, vidékükön működő bankoktól, viszont ezeket a váltókat a jegybank visszaszámítja.

Közvetlen hajóforgalom Románia és Brazília között. A brazíliai kormány azt a javaslatot tette a napokban Romániának, hogy a két ország közvetlen hajójáratokat vezessen be a kölcsönös áru kereskedelem érdekében. Brazília ezekről azt is kéri hogy szabadzónát kapjon és áruraktárakat létesíthessen a konstancai kikötőben.

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Szombat délután fél 5 órakor: Az utolsó Verebely-lány. (Operettjudozás. Mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám 347.)

Szombat este fél 9 órakor: Varázskerjengő. (Operettrepreiz. Király Ernő vendégjátékával. Napibérlet 37. szám. A Sorozatszám: 348.)

Vasárnap délután 3 órakor: Tatárjárás. (Király Ernő bucsufőllépése. Leszállított helyárrakkal. Sorozatszám: 349)

Vasárnap délután 6 órakor: A Csikágó hercegnő. (Operettjudozás, 6-odszor Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 350.)

Vasárnap este 9 órakor: Anyos Laci, a nótakirály dalestje. (Bérlétszünetben. Rendes estj helyárrakkal, minden áremelés nélkül. Sorozatszám: 351.)

Hétfőn este fél 9 órakor: Zenebona. (Operett-repreiz, teljesen új szereposztással, új betanulással. Napibérlet 37. szám. B. Sorozatszám: 352)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Vasárnap délelőtt 11-kor: Nagy Chaplin és Malec-matiné 15 és 10 lejes helyárrakkal. I. a kölyök. (Charlie Chaplinal 6 felvonásban.) II. Malec mint Sherlock Holmes. (Maleckel a soha nem nevető emberrel. 5. felv.)
Kedden 11-kor: Nagy matiné 15 s 10 lejes helyárrakkal. Istenek, emberek, állatok. Hatalmas film 8 felv. A vadállatok világából.)

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Szombat d. u.: Oneghin (Gyermekelőadás)

Szombat este: A biboros.

Vasárnap d. u. A főtűtár.

HÖLGYEIM!

Legújabb párisi, wieni modellek. Selyem, Bangkok, japán panama, exotikus szalma, Raccello-kalapot feltűnő olcsó árban árusít az

„IDEAL” kalapüzlet Cluj, R. Ferdinand 8. férfi és nő kalapok formálása és tisztítása 48 óra alatt a legzűlésebben gyári árban készülnek.

Vasárnap este: Traviata (Lydia Babici bukaresti koloratur énekesnő fellépéssel)

Hétfő: Román írók írói estje

Kedd: A boszorkány (Sardou dramájának bemutatása)

Szerda: Isi király (Lydia Babici vendégjátékával)

Csütörtök d. u. A biboros (Gyermekelőadás)

Péntek: Szűktetés a Szerájából (Lydia Babici vendégjátékával)

Szombat: A boszorkány

Vasárnap d. u.: Lakmé (Lydia Babici vendégjátékával)

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő jelzés levelet csak egy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej.

Utazók! BERKOVICSNE

vendéglője megnagyobbítva
Oradea, Str. Nicolai Iorga 19.
Zöldfűzű Mérsékelt árak. Kitűnő házikonyha

T. Hölgyeim! Tekintsék meg saját parókákat

készítményű bubi, transzformatio, poschtise
Hat hónapos villanyos ondolálás, speciális, festés és minden különlegességek e szakmában. **MUSSA, Cluj Str. Memorand. 16.**

Ebédidők, hálók, uriszobák mélyen leszállított árban LAMPEL butorak árban szerelhetők be. Cluj, Str. Reg. Maria 34. 1807

Kersek lehetőleg azonnalra elsőrendű szabászt. — Ki raktári szabáshoz és női felöltő szabáshoz ért előnyben. Kálmán Bernát Dicioanmartin.

Prima **MSB** **hu** étel olaj hétfőtől szerda estig. Olajgyár, állatvásártér. 1812

Fizetéssel és részesséssel felvesz rég ismert nagyvállalat 1-2 kereskedelmi ismerettel bíró, tapasztalt, munkakedvelő urat. Személyes jelekezés d. e. 10-11-ig Str. Universitatea 3. II, 5. ajtó. 1816

Csütörtökön délelőtt Pál mézárás üzletében Davidovitsné, egy szegény iparos felesége kis kosarát kb. 1000 lej készpénzzel az üzletnéljelenlegesen felejtette. — Nagyon kéri megtalálóját, közölje címét az Uj Kelet kiadóhivatalával. 1813

Minden nap reggel és este frissen fejt **MSB** **hu** tehéntej és csecsemőtej (állandóan egy tenentő fejve). Kapható: Schwartz Ignác-nál Calea D. ceibal (v. Rud. II-u) 26. — A fejésnél magiasch: Farkas Manó.

4-5 szobás lakást keresek, lehetőleg külön telken. Cím a kiadóban.

Szeszgyárosok, szeszfüzők

nem nélkülözhetik

A szeszgyártás kézikönyvét

A legzűlésebb, legerőteljesebb módon megírt szakmunkát. — Szerkesztették: Dr. Herics Tóth Jenő és Osztrovsky Antal műegyetemi magántanárak. — Ara füve 1100, kötve 1300 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejt kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

Egy szippantás miatt...

Irta: JOCCHOK LÉB PEREC

Erre kiüti az övének tartalmát. Az aranystallérok, mint piros lángok gurulnak végig az asztalon.

— Kaabi, odaszom magának a brilliánsok felét, ha azt mondja, hogy mind az az enyém.

Ekkor a rabbi felugrott és torkaszakadtából kiáltott:

— Hítvány rablól!

Az emberek a kiáltásra berohantak és szemüket dörzsölték.

— Hol a vádló!

— Hol a vádlott?

— Hol vannak a tallérok?

Minden eltűnt. Eltűnt a koca, eltűntek alovak, mintha a föld nyelte volna őket el.

Chelumban az emberek egymástól kértek, álom volt-e ez, vagy káprázat. Közben pedig jelentik az esetet asátánnak.

— Ostobák — mondja. Ilyen körülmények között persze, hogy nem hagyja magát megvesztegetni! Annyi ember előtt nem fog elfogadni pénzt, hiszen az egész eset órák alatt kiderülhet. . . És ha kiderül, akkor egyszerűen elveszik tőle a kocsikat és lecsukják. Nem. Ezt nagyon ostobán csináltátok!

A két ostoba ördögöt elítélik. Büntetésük, az, hogy egy álló évig égő parázon és forró kátrányon kell sétálniok. A sátán összehív egy új tanácskozást, de most már senki sem kiabálja, hogy ő szeretne lemenni a földre. Csak két ördög, aki már magasabb rangban van, az egyik aki éleselméjségéről híres és a másik, aki öreg és tapasztalt vállalja a dolgot.

Újév idején hideg, borús, esős nap volt és Chelum valósággal uszott a piszokban. Az égről az esővel együtt szomorúság hullott. A városba bejön egy koldus. . . Nagyon sovány, csak a csontjai és a bőre van rajta. . . Egészen kiéhezett és házról-házra vonszolja magát, boltból-boltba. . . Minden tizedik házban adnak neki egy falat kenyeret, amit nem is tud harapni, olyan rosszak a fogai. Minden huszadik házban adnak neki egy rezpénzt, ami kiesik ujjai közül. Chelmekek nincsen szüksége idegen koldusokra, Chelmekek megvan a maga tiszteletreméltó sok koldusa. A városban élnek olyan szegények, akik nem akarnak alamutásnárt kérni, a város tele van özvegygyel, dajenek és sakterek árváival és mindenféle más papi emberrel, akiknek muszáj adakozni.

A szegény koldus így cipeli magát egyik napról a másik után. A hideg és nedvesség átjárja az emberek csontjait. A koldus rettenetesen szenved, szemei valósággal kiesnek üregükből. Hirtelen összeesik az ember a piac közepén, egyik mankója jobbra, másik mankója balra ő maga pedig házbó szájjal fetreng.

Csak az a valódi

HELLMANN

HELLMANN
jelvénye.

Zsidók, akik könyörületese emberek, összeverődnek. Az egyik vizet hoz, a másik mazsolaszőlőből sajtolt bort, a harmadik egy kst, hogy az ájult ember fogai közé tegye, hogy ilyen módon megnyissák száját. Mások kiáltják:

— Valóságos Szodoma ez a város!

Az ember azonban halálutastát viv.

Elvégre nem fogják engedni, hogy meghaljon az ueca közepén!

Az emberek tanácskoznak, hová lehetne őt hozni. A jómódúak azonnal viszszafelelnek, a többiek azt mondják, nincs hely a házukban.

Ekkor jön a rabbi és azt mondja:

— Nem bánom, hozzátok el hozzám!

Az emberek gyorsan eleget tesznek ennek a kívánságnak. . .

Behelyezik őt a rabbi ágyába. A rabbi pedig leül az asztalhoz, olvas egy könyvből és egyszer-mászor rátekinthet a beteg koldusra. A ház előtt emberek állanak, arra az esetre, hátha valami baj történik.

Esteledik, a rabbi az esti imát akarja mondani, amikor a beteg ember magához kéri. A rabbi odamegy az ágyához, fölfeje haját és hallgatózik. . . Azt hiszi, a haldokló végrendeletet akar.

— Rabbi — mondja a beteg alig hallhatóan, bűnös vagyok és nem akarok meghalni, amíg be nem vallottam bűneimet. A rabbi szeretne még néhány embert behívni, a beteg erre megragadja a kezét.

— Ments isten, ments istent! Csak negyven közt mondhatom el.

Elmondja, hogy egész életében ál koldus volt. . . Asszonya és gyermeke. . . Azt mára koldult kenyérért, holott soha nem volt felesége és gyermeke. . . Azt mondotta, azért megy koldulni, mert ki akarja házasítani legidősebb leányát, holott olyan magábanálló ember, mint kő a piac közepén.

Azt is mondotta, hogy egy jesiva javára gyűjt adományokat, ezt a pénzt azonban senkinek oda nem adta. Azt is mondotta, hogy a Szentföldön élő zsidók számára gyűjt, de egy fittyinget sem küldött át Erec Jisraelebe senkinek.

Mondotta még, hogy rabbi Simen ben Jochai siremlékére gyűjt és a pénzt megtartotta magának. . . Eladott Palesztinaföld gyanánt homokot amit az erdők szélén ássát ki. . . és így tovább. . .

A melle' mögül kivett egy vászonból való zacskót és átnyújtotta a papnak:

— Ezt koldultam össze!

Simítja a zacskót és kiesik belőle igen sok bankjegy, essupa száz rubelea.

— Ezt átadom Önnek, rabbi — mondja Arra kérem Önt, használja fel jótékony célra, úgy ahogy gondolja.

A chelmi pap az aplakhoz rohan, felszakítja és kikiált:

— Emberek idegyertek, olvassátok meg a pénzt, amit jótékony célra hagyta tékoztak!

Olyan hangosan kiáltja ezt, bintha ötven évvel fiatalabb lenne.

Az emberek befutnak. A bankók és a haldokló eltűnt. Az ágy azonban fel van turva és két ablaküveg darabokban van törve.

A zemberek ismét kérdezik, mi volt ez: álom, vagy káprázat.

A Sétán azonban nyitott szájjal áll és azt mondja:

Ezt az embert tehát ilyen módon sem lehet megvesztegetni.

A fekete társaság nagy zavartban van.

Lilit, a női sátán így szól:

No, most magam veszem az ügyet a kezembe, nekem megvannak az eszközeim.

A chelmi rabbi egyszer nem érezte jól

magát és elküldte a szolgát a feleséghez, hogy jöjjön és rakjon néhány piócát. Amikor a tizennyolc áldóma közepette áll, kinyílik az ajtó és bejött egy oselédleány, aki rituális kérdést szeretett volna intézni a rabbihoz. A rabbi azonban imádkozik, a leánynak várnia kell. Fel és alá sétál és a rabbi persze nem néz feléje. . . A leány ugylátszik, megfélekedezik arról, hogy hol van és elkezdi énekelni. A nőnek nagyon jó, nagyon kellemes hangja van. . . A rabbi azonban nem törődik ezzel. A leány elfárad, leül egy székre és ide-oda himbálja magát, a szék megreccsen. . . Ostobaság, hiszen ha kigyók jönnének, hogy megharapják, a rabbi akkor sem mozdulna. A leány megharagszik és megint sétálgat fel-alá, fel-alá.

A rabbi közben elkészül a tizennyolc áldómmal, leül az asztalhoz és odaszól a leánynak:

Tölgy-rönköt,

különösen vastagot, 45 cm-től és vékonyat is, 30 cm-től, tölgybontást és tölgyfűrészszarut, továbbá mindenféle más kemény és puhafa deszkát (készleteket és termeléseket) és rönköt állandóan vásárol és elad a

„FAGUS“ S. A. DEJ.

— Mutasd a vágott tyukot.

A leányzó kezébe akarja adni a tyukot, de ő még mindig a legnyugalmasabb hangon mondja:

— Tedd le az asztalra. Zsidó gyermeknek, — figyelmezteti őt barátságosan — tudnia kell, hogyan kell a rabbinak átadni a dolgokat.

A leány erre az asztalra teszi az álatot. A rabbi felszólítja:

— No, most mondd el, Mi van a tyukkal?

A leány erre elmondotta, hogy egy paraszasszonytól vették a tyukot, hazahozták, a tyuk elfutott, de elfogták. (Vége köv.)

Komoly és vig könyvek:

Fülöp Miller René: Rasputin a szent ördög, a szibériai muzsik és a nők (450 nagy oldal, 93 képpel)	ára 612 lej
Renan Ernő: Az apostolok	„ 221 „
„ Jézus élete	„ 306 „
W. J. Locke: Pujol Arisztid vidám kalandjai	„ 170 „
„ Simon de Gex megtérése	„ 238 „
Sibilla Alermo: Szeretek, tehát vagyok	„ 170 „
Paul Langenscheidt: A férjtől a férjig	„ 136 „
Szenes Tilda: A nagyszerű házasság	„ 272 „
Szerencsés Péter: Pontopiddannak, a jelenkor legnagyobb írószénijének Nobel-díjat nyert regénye: két kötet	„ 476 „
Thea von Harbol: A Spion	„ 102 „
L. Merrick: Bűn és bűnhődés	„ 85 „
L. Osbourne: Halott János királysága	„ 119 „
Szederkényi Anna: Az asszony meg a fészek	„ 119 „
Courths Mahler: Követlek	„ 95 „
„ Győzelem	„ 115 „
„ A megmentő	„ 25 „
Osbourne: Sportszerelem	„ 25 „
Farkas Imre: Sisters takács	„ 25 „
Harland: Prospero barátom	„ 25 „
Hornung: Az új herceg	„ 25 „

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

DR. HERZL TIVADAR

ŐSÚJORSZÁG

(ALTNEULAND)

REGÉNY

HA AKARJÁTOK NEM MESE . . .

FORDITOTTA:
MÁRKUS ALADÁR

Ara füzve 120.— lej, diszkötésben 240.— lej.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.